

«Аграрлық несие корпорациясы» АҚ

Қаржылық есептілік

*2012 жыл үшін тәуелсіз аудиторлардың
аудиторлық қорытындысымен*

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

"Аграрлық Несие Корпорациясы" АҚ-ның Акционерлері мен Басшылығына –

Біз «Аграрлық Несие Корпорациясы» АҚ-ның (бұдан әрі мәтін бойынша – «Корпорация») 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қоса беріліп отырған нысандарына аудит жүргіздік, әрі оған 1, 2, 3, 4 нысандар мен түсіндірме жазбасы (бұдан әрі мәтін бойынша «Есептілік нысандары») кіреді. Басшылық есептілік нысандарын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірледі.

Басшылықтың есептілік нысандарын әзірлеу үшін жауапкершілігі

Басшылық есептілік нысандарының Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірленуі және дұрыс берілуі үшін, сондай-ақ басшылықтың пікірінше шынайы емес әрекеттердің немесе қате салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ есептілік нысандарын дайындауды қамтамасыз ету үшін қажетті ішкі бақылау процедуралары үшін жауапкершілік көтереді.

Аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің міндетіміз жүргізілген аудит негізінде осы есептілік нысандары туралы пікірімізді білдіру болып табылады. Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар біздің әдеп нормаларын сақтауымызды, аудитті қоса берілген есептілік нысандарында маңызды бұрмаланулардың жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болатындай етіп жоспарлауымызды және жүргізуімізді талап етеді.

Аудит есептілік нысандарында берілген сомалар мен ақпаратқа қатысты аудиторлық дәлелдер алуға бағытталған процедуралардың орындалуын қамтиды. Процедуралар таңдау шынайы емес әрекеттердің немесе қате салдарынан есептілік нысандарының маңызды бұрмалану тәуекелін бағалау қосылатын аудитор тұжырымдарына негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор есептілік нысандарын дайындау мен дұрыс беруге қатысты ішкі бақылау аспектілерін Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірін білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажет аудит процедураларын анықтау үшін қарастырады. Сондай-ақ Аудит таңдалған есеп саясатының орындылығы мен Корпорацияның басшылығы жасаған бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін бағалауды және тұтас есептілік нысандарының берілуін бағалауды қамтиды.

Біз алған аудиторлық дәлелдер пікірімізді білдіруге жеткілікті әрі тиісінше деп санаймыз.

Пікір

Біздің ойымызша қаржылық есептілік барлық маңызды аспектілерде «Аграрлық Несие Корпорациясы» АҚ-ның 2012 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін оның қаржы нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес лайықты түрде көрсетеді.

Ernst & Young LLP

Евгений Жемалетдинов
Аудитор / «Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасының аумағында
аудиторлық қызметпен айналысуға арналған
мемлекеттік лицензия: сериясы МФЮ – 2, №
0000003, Қазақстан Республикасының Қаржы
министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде берген

Аудитордың 2003 жылғы 24 желтоқсандағы №
0000553 біліктілік куәлігі

2013 жылғы 26 наурыз

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2012 жылдың 31 желтоқсанына

(мың теңгемен)

	<i>Ескерт.</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Активтер			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	5	2.172.664	5.123.360
Туынды қаржы құралдары	6	245.796	348.963
Клиенттерге берілетін кредиттер	7	82.061.146	80.622.405
Сатуға арналған активтер	8	89.812	167.666
Жылжымайтын мүлікке инвестициялар	9	86.628	—
Негізгі құралдар	9	171.010	232.920
Материалдық емес активтер	10	252.564	283.726
Табыс салығы бойынша ағымдағы активтер	15	359.787	271.429
Табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер	15	819.780	943.017
Басқа да активтер	11	223.763	51.600
Активтер жиыны		86.482.950	88.045.086
Міндеттемелер			
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	12	2.369.301	6.776.149
Акционердің алдындағы берешек	13	15.111.020	14.807.777
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	14	3.913.890	5.506.297
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек		111.988	134.852
Басқа да міндеттемелер		165.570	150.014
Міндеттемелер жиыны		21.671.769	27.375.089
Капитал			
Жарғылық капитал	16	69.349.371	65.349.371
Қосымша алынған капитал		4.190.171	3.904.973
Резервтік капитал		702.348	533.203
Шартты бөлу резерві		(5.186.531)	(4.655.348)
Жинақталған дефицит		(4.244.178)	(4.462.202)
Капитал жиыны		64.811.181	60.669.997
Міндеттемелер мен капитал жиыны		86.482.950	88.045.086

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малелов

Басқарма Төрағасы

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Бас бухгалтер

2013 жылғы 26 наурыз

ПАЙДА МЕН ЗИЯНДАР ТУРАЛЫ ЕСЕП

2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

(мың теңгемен)

	<i>Ескерт.</i>	2012	2011
Пайыздық кірістер		5.671.013	6.649.895
Клиенттерге берілетін кредиттер		504.806	503.158
Ақша қаражаты және олардың баламалары		<u>6.175.819</u>	<u>7.153.053</u>
Пайыздық шығыстар		(1.071.792)	(878.155)
Акционердің алдындағы берешек		(605.415)	(1.254.409)
Кредиттік ұйымдардың қаражаты		(254.359)	(462.279)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		(9.394)	(7.503)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек		-	(1.637)
Қазақстан Республикасы Үкіметінің алдындағы берешек		<u>(1.940.960)</u>	<u>(2.603.983)</u>
		<u>4.234.859</u>	<u>4.549.070</u>
Таза пайыздық кіріс		(2.409.077)	(2.764.349)
Кредиттердің құнсыздану резерві	7	<u>1.825.782</u>	<u>1.784.721</u>
Құнсыздану резервін шегере отырып таза пайыздық кіріс		647.401	243.570
Туынды қаржы құралдарын қайта бағалаудан болған таза кірістер	6	(41.702)	(46.218)
Валюта баптарын қайта бағалаудан болған таза шығыстар		18.399	21.253
Басқа да кірістер		<u>624.098</u>	<u>218.605</u>
Пайыздық емес кірістер		(1.219.289)	(1.010.970)
Қызметкерлер құрамының шығыстары	18	(653.389)	(520.490)
Басқа да операциялық шығыстар	18	(5.300)	(2.293)
Сағуға арналған активтердің құнсыздануынан болған залал	8	<u>(1.877.978)</u>	<u>(1.533.753)</u>
Пайыздық емес шығыстар		571.902	469.573
Пайда салығы бойынша шығыстарға дейінгі пайда	15	(184.733)	(300.428)
Табыс салығы бойынша шығыстар		<u>387.169</u>	<u>169.145</u>
Есепті жылдағы пайда			
Акцияға базалық және бөлінген пайда (тенгемен)	19	5,75	3,21

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малеев

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Басқарма Төрағасы

Бас бухгалтер

2013 жылғы 26 наурыз

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП

2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

(мың теңгемен)

	<i>Ескерт.</i>	2012	2011
		387.169	169.145
Есепті жылдағы пайда			
Басқа да жиынтық кіріс/(залал)			
Шартты бөлу резервін қалыптастыру	16	(663.979)	(2.920.188)
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттерден болған кірісті бастапқы мойындау	16	356.498	1.319.740
Басқа да жиынтық кірістің / (залалдың) баптарына катысты пайда салығы	15	61.496	320.090
Салықтар шегерілген бір жылғы өзге жиынтық залал		(245.985)	(1.280.358)
Бір жылғы жиынтық залал жиыны		141.184	(1.111.213)

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малелов

Басқарма Төрағасы

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Бас бухгалтер

2013 жылғы 26 наурыз

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

(мың теңгемен)

	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Резервтік капитал	Шартты бөлу резерві	Жинақталған дефицит/ бөлінбеген пайда	Жиыны
2010 жылдың 31 желтоқсанына	48.649.371	2.849.181	481.883	(2.319.198)	(4.580.027)	45.081.210
Бір жылғы жиынтық залал жиыны	—	1.055.792	—	(2.336.150)	169.145	(1.111.213)
Жарғылық капиталды ұлғайту (16-ескертпе)	16.700.000	—	—	—	—	16.700.000
Резервтік қорды ұлғайту (16-ескертпе)	—	—	51.320	—	(51.320)	—
2011 жылдың 31 желтоқсанына	65.349.371	3.904.973	533.203	(4.655.348)	(4.462.202)	60.669.997
Бір жылғы жиынтық залал жиыны	—	285.198	—	(531.183)	387.169	141.184
Жарғылық капиталды ұлғайту (16-ескертпе)	4.000.000	—	—	—	—	4.000.000
Резервтік қорды ұлғайту	—	—	169.145	—	(169.145)	—
2012 жылдың 31 желтоқсанына	69.349.371	4.190.171	702.348	(5.186.531)	(4.244.178)	64.811.181

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малеев

Басқарма Төрағасы

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Бас бухгалтер

2013 жылғы 26 наурыз

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

(мың теңгемен)

	<i>Ескерт.</i>	2012	2011
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Алынған пайыздар		5.463.913	4.299.013
Төленген пайыздар		(1.215.303)	(1.581.946)
Туынды қаржы активтері бойынша іске асырылған кіріс	6	464.566	145.047
Шетел валютасымен операциялар бойынша іске асырылған залал		(7.527)	(40.000)
Қызметкерлерге төленген шығыстар		(1.195.269)	(1.000.668)
Басқа да төленген операциялық шығыстар		(532.824)	(435.697)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағымдары		2.977.556	1.385.749
<i>Операциялық активтердің таза (көбеюі)/азаюуы</i>			
Клиенттерге берілетін кредиттер		(3.513.891)	(20.515.084)
Басқа да активтер		(172.163)	7.338
<i>Операциялық міндеттемелердің таза көбеюі/(азаюуы)</i>			
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек		(31.140)	(104.239)
Қазақстан Республикасы Үкіметінің алдындағы берешек		—	(341.266)
Басқа да міндеттемелер		(31.309)	45.447
Табыс салығына дейінгі операциялық қызметтен болған ақша қаражатының таза жұмсалуды		(770.947)	(19.522.055)
Төленген табыс салығы		—	—
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза жұмсалуды		(770.947)	(19.522.055)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша ағымдары			
Сатуға арналған активтерді сату	8	72.554	150.020
Негізгі құралдарды сатып алу	9	(60.142)	(52.897)
Материалдық емес активтерді сатып алу	10	(12.732)	(4.846)
Инвестициялық қызметтен болған ақша қаражатының таза түсімі		(320)	92.277
Қаржы қызметінен ақша ағындары			
Жарғылық капиталды ұлғайтудан түскен түсімдер	16	4.000.000	16.700.000
Кредиттік ұйымдардағы қарыз қаражатын өтеу		(4.486.175)	(5.895.200)
Акционерден қарыз қаражатын тартудан түскен түсім		31.829.697	25.728.357
Акционерден қарыз қаражатын тартудан түскен түсім		(31.988.364)	(22.136.565)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	14	3.840.405	2.580.319
Сатып алынған борыштық бағалы қағаздар		(5.374.992)	(1.927.206)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының таза түсімі		(2.179.429)	15.049.705
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының таза көбеюі/(азаюуы)		(2.950.696)	(4.380.073)
Есепті жыл басындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	5	5.123.360	9.503.433
Есепті жыл соңындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	5	2.172.664	5.123.360
Ақшалай емес транзакциялар:			
Клиенттерге берілген кредиттер бойынша берешекті өтеу есебінен шығарылған борыштық бағалы қағаздарды есептен шығару		—	72.928

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малдеев

Басқарма Төрағасы

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Бас бухгалтер

2013 жылғы 26 наурыз

6-38 бет аралығында қоса берілген ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

(мың теңгемен)

1. Қызмет сипаты

«Аграрлық несие корпорациясы» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша – «Корпорация») Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам нысанында Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Аграрлық секторды кредиттеу мәселелері туралы» 2001 жылғы 25 қаңтардағы №137 қаулысымен құрылды. Корпорация өз қызметін Қазақстан Республикасының 2006 жылғы 3 ақпандағы № 24 банк заңнамаларымен көзделген операцияларды жүргізуге арналған Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің жанындағы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау комитеті (бұдан әрі – «ҚҚК») берген лицензияның негізінде жүзеге асырады. Сонымен бірге, Корпорацияның Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау комитеті Басқармасының 2005 жылғы 30 шілдедегі № 274 қаулысымен тағайындалған қаржылық агенттік мәртебесі бар.

Корпорацияның негізгі қызмет түрлері мыналар:

- Ауыл шаруашылық секторын қолдау жөніндегі мемлекеттік бағдарламаларды іске асыру;
- Агроөнеркәсіптік кешенде өз жобаларын іске асыру үшін отандық және шетелдік инвестицияларды тарту;
- Агроөнеркәсіптік кешендегі жобаларды әзірлеу және іске асыру;
- Берілген қаражатты өтеу есебінен кепіл мүлкін және ауыл шаруашылық өнімдерін өткізу;
- Тиісті лицензиялардың негізінде банктік қарыз операцияларын жүзеге асыру;
- Лизинг қызметін жүзеге асыру.

Корпорацияның тіркелген кеңсежайы мына мекенжайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, Астана қ., Иманов көшесі, 11.

Корпорацияның жалғыз акционері «ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдинг» акционерлік қоғамы (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚазАгро» немесе «Акционер») болып табылады. Қазақстан Республикасының Үкіметі түпкі бақылаушы тарап болып табылады.

2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанына Корпорацияның Қазақстан Республикасының аумағында тіркелген 13 филиалы бар.

2. Есептілікті дайындау негізі

Жалпы бөлім

Осы қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Қаржылық есептілік «Есеп саясатының негізгі ережелері» бөлімінде аталып өткенді қоспағанда, тарихи құны бойынша бағалауды есепке алу қағидатына сәйкес әзірленді. Мысалы, ендірілген туынды қаржы құралдары әділ құны бойынша есепке алынуы тиіс, ал сатуға арналған активтер өткізу шығыстарын немесе олардың ағымдағы құнын шегере отырып, әділ құнның ең азы бойынша ескеріледі.

Осы қаржылық есептілік бір акция есебінен алынған деректерді қоспағанда немесе егер өзгесі көрсетілмесе, мың қазақстандық теңгемен (бұдан әрі мәтін бойынша – «мың теңге») көрсетілген.

Есеп саясатындағы өзгерістер

Корпорация жыл ішінде мынадай қайта қаралған ХҚЕС қолданды:

7 ХҚЕС (IFRS) түзетулері «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу»

7 ХҚЕС (IFRS) түзетулері 2010 жылғы маусымда шығарылды және 2011 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Корпорацияның қаржылық есептілігін пайдаланушыларға компанияның мұндай активтерге жалғасып отырған қатысуының сипатын және соған байланысты тәуекелдерді бағалау мүмкіндігін беру мақсатында Түзету беріліп қойылған қаржы активтері туралы қосымша ақпаратты ашып көрсетуді талап етеді. Бұл түзетулер тек ақпаратты ашып көрсетуге ғана қатысты және Корпорацияның қаржылық жағдайына немесе нәтижелеріне әсер етпеді.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Есеп саясатындағы өзгерістер

«ХКЕС жетілдіруге» қосылған басқа да Түзетулер Корпорацияның есеп саясатына, қаржылық жағдайына немесе қаржылық қызметінің нәтижелеріне әсерін тигізбеді:

- 12 ХКЕС (IAS) «Пайда салығы» – «Кейінге қалдырылған салықтардың негізіндегі активтерді өтеу» түзетуі
- 1 ХКЕС (IFRS) түзетуі «Едәуір гиперинфляция және ХКЕС-ті алғаш рет қолданатын компаниялар үшін тіркелген күндердің күшін жою»

Қаржы активтері

Бастапқы тану

39 ХКЕС (IAS) ережелеріне сәйкес қаржы активтері пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері; кредиттер және дебиторлық берешек; өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар; сату үшін қолда бар қаржы активтері ретінде жіктеледі. Есепке алуда бастапқы бейнелеу кезінде қаржы активтері әділ құны бойынша бағаланады. Егер инвестициялар пайда немесе хиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері ретінде жіктелмесе, есептілікте бейнелеу кезінде олардың әділ құнына мәміле бойынша тікелей байланысты шығасылар қосылады. Есепке алуда қаржы активтерін бастапқы бейнелеу кезінде оларға тиісті санат береді және одан кейін төменде сипатталған белгілі бір жағдайларда қаржы активтерін қайта жіктей алады.

Тану мерзімі

Қаржы активтерін сатып алу және сату бойынша барлық стандарт операциялар операция мерзімінде, яғни Корпорация өзіне активті сатып алу бойынша міндеттеме алатын мерзімде бейнеленеді. Сатып алу және сату бойынша стандарт операцияларға активтерді жеткізу заңнамада белгіленген немесе нарықта қабылданған мерзім аясында талап етілетін қаржы активтерін сатып алу және сату бойынша операциялар жатады.

«Бірінші күнгі кіріс»

Егер белсенді емес нарықтағы мәміле бағасы бір құрал бойынша бақыланатын нарықтағы ағымдағы нарықтық мәмілелердің әділ құнынан ерекшеленсе немесе алғашқы өлшемдері бақыланатын нарықтардағы ақпаратты ғана қамтитын бағалау әдістемесіне негізделсе, онда Корпорация дереу пайда мен зияндар туралы есепте мәміле бағасы мен әділ құн арасындағы айырманы («бірінші күнгі кіріс») мойындайды. Тексерілмеген ақпарат пайдаланылған жағдайда мәміле бағасы мен үлгі негізінде айқындалған құн арасындағы айырма, тек егер бастапқы деректер тексерілетін болғанда немесе қаржы құралын мойындау тоқтаған жағдайда ғана пайда мен зияндар туралы есепте мойындалады.

Клиенттерге берілетін кредиттер

Қаржы құралдарының басқа санаттарына жіктелетін активтерді қоспағанда, нарықтық баға белгілеуі жоқ ақша ағындарымен айқындалатын немесе тіркелген туынды қаржы құралдары болып табылмайтын қаржы құралдары клиенттерге берілген кредиттерді білдіреді.

Корпорация беретін кредиттер бастапқыда әділ құны бойынша есепте оған қоса болған операциялық шығасылар көрсетіледі. Корпорация клиенттерге нарықтық бағадан төмен мөлшерлемелер бойынша кредиттер беру жөнінде кредиттік міндеттемені қабылдайды, осы кредиттік міндеттемелердің әділ құны бойынша міндеттеме, егер мұндай міндеттемені қабылдау шешімін Корпорация басшылығы қабылдаса, пайда мен зияндар туралы есепке немесе егер шешім акциялардың бақылау пакеті бар Акционерден алынған нұсқаулықтарға сәйкес қабылданса, акциялардың бақылау пакеті бар Акционерге болжамды бөлу ретінде сторнациялайтын жазбасымен қаржылық жағдай туралы есепте басқа міндеттемелерде ескеріледі.

Кредиттік міндеттеме кейіннен кредит берілгенге дейін пайда мен зияндар туралы есеп арқылы әділ құны бойынша түзетіледі, әрі кредиттік міндеттеме берілген ақша өтелуіне азаяды және қалған сальдо клиенттерге берілген кредиттер ретінде қаржылық жағдай туралы есепте ескеріледі. Нәтижесінде, клиенттерге берілген несиелер бастапқыда қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша мойындалады және кейіннен мұндай кредиттер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құн бойынша ескеріледі. Клиенттерге берілген несиелер кез келген құнсыздану резервтерін шегере отырып ескеріледі.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Әділ құнды анықтау

Есепті кезеңдегі белсенді нарықта саудалануы жүзеге асырылып отырған қаржы құралдарының әділ құны мәміле бойынша шығасылар шегерілмей нарықтық баға белгілеулер немесе дилерлердің баға белгілеулері негізінде (ұзақ позицияларды сатып алуға арналған баға белгілеу және қысқа позицияларды сату үшін баға белгілеу) анықталады.

Белсенді нарықта саудалануы жүзеге асырылмайтын өзге қаржы құралдарының әділ құны ыңғайлы бағалау әдістемелері пайдалана отырып анықталады. Бағалау әдістемелеріне таза келтірілген құн негізіндегі модель, бақыланатын нарықта бағасы бар ұқсас құралдармен салыстыру, опциондарды бағалау модельдері және басқа бағалау модельдері кіреді.

Өзара есепке алу

Қаржылық жағдай туралы есепте тек таза сальдоны бейнелей отырып, қаржы активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алу өзара есепке алуды жүргізуге заңды бекітілген құқық және бір мезгілде міндеттемені реттеумен активті іске асыру ниеті болған кезде ғана жүзеге асырылады. Бұл, әдетте, өзара есепке алу туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және тиісті активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте толық сомада көрсетіледі.

Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламаларына активтің пайда болу күнінен бастап 90 күннен артық емес өтеу мерзімі бар ағымдағы және депозит шоттарында пайдалануда шектелмейтін қаражат кіреді.

Туынды қаржы құралдары

Корпорация өзінің әдеттегі қызметінің барысында валюта нарықтарында және капитал нарықтарында түрлі туынды қаржы құралдарын (оның ішінде, фьючерстер, форвардтар, своптар мен опциондар) пайдаланады. Осы қаржы құралдары саудаға арналады және бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Әділ құн нарықтық баға белгілеудің немесе тиісті базалық құралдардың ағымдағы нарықтық және шарттық құнға әрі басқа да факторларға негізделген бағалау үлгілерінің негізінде айқындалады. Оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары активтердің құрамында, ал теріс әділ құнымен – міндеттемелердің құрамында көрсетіледі. Аталған құралдармен жасалған операциялардан болған кірістер мен шығыстар саудалық бағалы қағаздармен операциялар бойынша таза кірістердің/(шығыстардың) немесе шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістердің/(шығыстардың) құрамында қаржы құралының түріне қарай (сауда операциялары) пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі.

Басқа қаржы құралдарының құрамына ендірілген туынды құралдар жеке ескеріледі және егер оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдер негізгі шарттардың тәуекелдерімен және сипаттамаларымен тығыз байланысты болмаса және осы негізгі шарттар сатуға арналмаса және пайда мен залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланбаса, әділ құны бойынша көрсетіледі. Негізгі шарттан бөлінген ендірілген туынды құралдар сауда портфелінің құрамында әділ құны бойынша ескеріледі, бұл ретте әділ құнның барлық өзгерістері пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі.

Қарыз қаражаты

Шығарылған қаржы құралдары немесе олардың құрамдастары міндеттемелер ретінде жіктеледі, егер шарттық келісімнің нәтижесінде Корпорацияның ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін жеткізу не болмаса меншікті үлес құралдарының тіркелген санына ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасына айырбас арқылы міндеттемені өзге тәсілмен орындауға міндеттемесі болса. Мұндай құралдарға үкімет алдындағы берешек, кредиттік ұйымдардың қаражаты, акционердің алдындағы берешек, шығарылған борыштық бағалы қағаздар кіреді. Бастапқыда мойындалғаннан кейін қарыз қаражаты пайыздың тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Кірістер мен шығыстар міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған кезде, сондай-ақ амортизация үрдісінде пайда мен зияндар туралы есепте бейнеленеді.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Операциялық жалдау – Корпорация жалға алушы ретінде

Жалға беруші жалдау нысанына меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен пайданы түгел дерлік өзінде сақтайтын мүлікті жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдау шарты бойынша төлемдер жалдау мерзімі ішінде бірдей шығыстарға жатқызылады және өзге операциялық шығыстар құрамында ескеріледі.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Әрбір есепті күнге Корпорация қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының объективті белгілерінің болуын бағалайды. Қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы активті бастапқы танудан кейін орын алған бір немесе одан артық оқиға (орын алған «шығынның туындау жағдайы») нәтижесінде құнсызданудың объективті дәлелі болған және шығын орын алған жағдай (немесе жағдайлар) сенімді түрде бағалауға болатын қаржы активі мен қаржы активтерінің тобынан күтілетін болашақ ақша қаражаты ағымдарына әсер еткен жағдайда ғана құнсызданған ретінде шартты түрде белгіленеді.

Құнсыздану белгілеріне қарыз алушы немесе қарыз алушылар тобының айтарлықтай қаржылық қиындықтарының болуы, пайыздардың немесе негізгі қарыз сомасының төлемдері бойынша міндеттемелерді бұзуы, банкротқа ұшыраудың немесе қаржылық қайта ұйымдастырудың жоғары ықтималдылығы, сондай-ақ бақыланатын нарықтан алынатын ақпарат негізіндегі дәлел, күтілетін болашақ ақша қаражаты ағымдарының азаюы, мысалы мерзімі өткен төлемдер деңгейіндегі немесе активтер бойынша шығындармен ортақтастырылатын экономикалық жағдайлардағы өзгерістер кіреді.

Кредиттік ұйымдардағы қаражат және клиенттерге берілген кредиттер

Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын кредиттік ұйымдардағы қаражат пен клиенттерге берілетін кредиттерге қатысты Корпорацияның ең бірінші дербес негізде жеке маңызды қаржы активтері үшін немесе жеке маңызды болып табылмайтын қаржы активтері үшін тұтас құнсызданудың объективті белгілері болуын бағалайды. Соған қатысты құнсыздану шығындары мойындалатын дербес негізде құнсыздану мәніне бағаланатын активтер жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағаланбауы тиіс.

Құнсызданудан шығынға ұшыраудың объективті дәлелдері болған жағдайда, шығын сомасы активтердің ағындағы құны мен ақшалай қаражаттың болашақ бағалау ағымдарының келтірілген құнының (әлі ұшырамаған кредиттер бойынша болашақ күтілетін шығындарды ескермейтін) арасындағы айырманы білдіреді. Активтің ағымдағы құны резерв шотын пайдалану есебінен төмендейді және шығын сомасы пайда мен зияндар туралы есепте танылады. Пайыздық кірістер актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде төмендетілген ағымдағы құн бойынша есептелуін жалғастырады. Өтеудің нақты перспективалары болмаған және барлық қамтамасыз ету іске асырылған немесе Корпорация берілген жағдайда, кредиттер мен тиісті резерв есептен шығарылады. Егер келесі жылы құнсыздану шығындарын бағалау сомасы құнсыздану шығындары танылғаннан кейін болған оқиғаларға байланысты көбейсе немесе азайса, бұрын танылған құнсыздану шығындарының сомасы резерв шотын түзету арқылы көбейтіледі немесе азайтылады. Егер есептен шығару кейіннен қалпына келтірілетін болса, онда қалпына келтіру сомасы пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі.

Болашақ күтілетін ақша ағымдарының келтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Егер кредит ауыспалы пайыздық мөлшерлеме бойынша берілген болса, онда құнсыздану шығындарын бағалау үшін дисконттау мөлшерлемесі ағымдағы тиімді пайыздық мөлшерлеме болады. Қамтамасыз ету ретінде берілген қаржы активтері бойынша болашақ күтілетін ақша ағымдарының келтірілген құнының есебі өндіру мүмкіндігінің болуына қарамастан қамтамасыз етуді алу мен іске асыру шығындары шегерілген өндіріп алу жағдайында алынуы мүмкін ақшалай қаражатты бейнелейді.

Құнсыздану белгілерінің болуын жиынтық бағалау мақсатында қаржы активтері кредиттік тәуекелдің актив түрі, сала, географиялық орналасу, қамтамасыз ету түрі, төлемдердің уақытылы болуы және басқа да факторлар сияқты сипаттамалары ескеріле отырып кредиттік рейтингтердің ішкі банктік жүйесі негізінде топтарға бөлінеді.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Кредиттік ұйымдардағы қаражат және клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Құнсыздануы жиынтық негізде бағаланатын қаржы активтерінің тобы бойынша болашақ ақша ағымдары активтер бойынша шығындарға, топ активтерінің сипаттамасына ұқсас кредиттік тәуекелдердің сипаттамасына қатысты тарихи ақпарат негізінде анықталады. Шығындар бойынша тарихи ақпарат шығындар бойынша тарихи ақпарат бар жылдарға әсерін тигізбеген қолданыстағы талаптардың әсерін бейнелеу және осы сәтте жоқ тарихи кезең үшін талаптардың әсерін жоққа шығару мақсатында бақыланытын нарықтағы ағымдық ақпарат негізінде түзетіледі. Болашақ ақша ағымдарының өзгерістерін бағалау әрбір жыл үшін бақыланытын нарықтағы тиісті ақпараттың өзгерістерін бейнелейді және сәйкес келеді (мысалы, жұмыссыздық деңгейіндегі, жылжымайтын мүлік бағаларындағы, тауар бағаларындағы, төлем мәртебесіндегі немесе Корпорация шеккен залалдар мен мөлшерінің дәлелі болатын басқа факторлардағы өзгерістер). Болашақ ақша ағымдарын бағалау үшін қолданылатын әдістемелер мен жорамалдар шығындар бағасы мен нақты нәтижелер арасындағы айырмашылықты қысқарту үшін үнемі қайта қарастырылып отырады.

Кредиттерді қайта құрылымдау

Кепіл затын өндіріп алудың орнына, мүмкіндігіне қарай, Корпорация кредиттер бойынша талаптарды қайта қарастыруға тырысады, мысалы, төлемнің шарттық мерзімдерін ұзартып, кредит берудің жаңа талаптарын келіседі.

Мұндай қайта құрылымдаудың есебі келесі тәсілмен жасалады:

- Егер кредиттің валютасы өзгерсе, алдыңғы кредиттің мойындалуы тоқтатылады, ал жаңа кредит қаржылық жағдай туралы есепте мойындалады.
- Егер қайта құрылымдау қарыз алушының қаржылық қиындықтарымен негізделмесе, Корпорация төменде сипатталған қаржылық міндеттемелердің мойындалуын тоқтату үшін қолданылатын әдіске ұқсас әдісті қолданады.
- Егер қайта құрылымдау қарыз алушының қаржылық қиындықтарымен негізделсе және кредит қайта құрылымдаудан кейін құнсызданған болып есептелсе, Корпорация жаңа талаптарға сәйкес бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған келешек ақша ағымдарының келтірілген құны мен қайта құрылымдауға дейінгі ағымдағы құн арасындағы айырманы есепті кезеңде құнсыздану шығыстарының құрамында мойындайды. Егер кредит қайта құрылымдаудың нәтижесінде құнсызданбаған болса, Корпорация тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта есептейді.
- Кредит, егер ол бойынша талаптар қайта қаралса, мерзімі өткен болып табылмайды. Корпорация басшылығы болашақ төлемдерді жасаудың барлық критерийлерін және олардың мүмкіндіктерін сақтауында көз жеткізу үшін қайта құрылымдалған кредиттерді үнемі қайта қарап отырады. Мұндай кредиттер жеке немесе жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағалануын жалғастырады немесе олардың өтелетін құны кредит бойынша бастапқы немесе ағымдағы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып бағаланады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржы активтері

Егер:

- активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Корпорация активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығын берсе немесе алған ақша ағымдарын толығымен елеулі кешіктірусіз «транзит» келісім талаптарында үшінші тарапқа аудару міндеттемесін қабылдаса; сондай-ақ
- Корпорация (а) не активтен түсетін бүкіл пайда мен тәуекелді түгелімен дерлік берсе, (б) не бермесе, алайда активтен түсетін пайда мен тәуекелді өзінде де сақтамайтын болса, бірақ осы активтің бақыланытын берсе, қаржы активінің (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігінің немесе ұқсас қаржы активтер тобының бір бөлігінің) қаржылық жағдай туралы есепте танылуы тоқтатылады.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Корпорация активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығын оған байланысты бүкіл пайда мен тәуекелді бермей де, өзінде сақтамай да, сондай-ақ активтің бақылануын бермей де берсе, мұндай актив есепке алуда Корпорацияның бұл активтегі қатысуын жалғастыратын шекте бейнеленеді. Берілген актив бойынша кепілдеме нысанындағы активке қатысуды жалғастыру Корпорацияға төлемге берілуі мүмкін өтемнің ең жоғарғы мөлшері мен активтің бастапқы ағымдағы құны мәндерінің ең азы бойынша бағаланады.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттеме тиісті міндеттеме орындалған, күші жойылған немесе қолданылу мерзімі аяқталған жағдайда есептен алынады.

Қолданыстағы бір қаржылық міндеттемені сол кредитордың алдындағы басқа міндеттемеге елеулі ерекшеленетін талаптарда ауыстырған кезде немесе қолданыстағы міндеттеме талаптарына елеулі өзгерістер енгізілген жағдайда, бастапқы міндеттеме есептен алынады, ал жаңа міндеттеме пайда мен зияндар туралы есепте міндеттемелердің ағымдағы құнындағы айырма таныла отырып, есепке алуда бейнеленеді.

Салық салу

Пайда салығы бойынша ағымдағы шығыстар Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер баланстық міндеттемелер әдісін пайдалана отырып, барлық уақытша айырмашылықтарына қатысты есептеледі. Кейінге қалдырылған табыс салығы активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың ағымдағы құны арасында туындайтын барлық уақытша айырмалар бойынша қаржылық есептілік максаттары үшін көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері салықтық базаны азайтатын осы уақытша айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін болашақта салық салынатын пайда алу ықтималдылығы бар дәрежеде ғана көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелер күшіне енген немесе нақ есепті мерзімде күшіне енген заңнамаға сүйене отырып, міндеттемені реттеу немесе активті іске асыру кезеңі ішінде қолданылатын салық салу мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Корпорация кейінге қалдырылған салық талаптарын және кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін өзара есепке алады және нетто негізде қаржылық жағдай туралы есепте көрсетеді, егер:

- Корпорацияның ағымдағы салық талаптарын ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алуға заңгерлік тұрғыдан бекітілген құқығы болса; және
- Кейінге қалдырылған салық талаптары мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері бір салық органы бір салық субъектісінен өндіріп алатын табыс салығына жататын болса.

Корпорация өз қызметін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасында Корпорацияның қызметіне қатысты қолданылатын түрлі салықтарды есептеу және төлеу талаптары бар. Осы салықтар операциялық шығыстардың құрамында пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген, күнделікті қызмет көрсету шығасылары ескерілмеген нақты құны бойынша бейнеленеді. Мұндай құнға тану белгілеріне жауап беретін болса, болу фактісі бойынша танылатын жабдықты ауыстыруға байланысты шығасылар кіреді.

Бұл активтің ағымдағы құнын өтеудің мүмкін еместігін көрсететін оқиғалар мен жағдайлардағы өзгерістер туындаған жағдайда, негізгі құралдардың ағымдағы құнының құнсыздануы бағаланады.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)**Негізгі құралдар (жалғасы)**

Нысан амортизациясы оны пайдалану мүмкін болған кезде басталады. Амортизация активтердің пайдалы қызметінің бағалау мерзімдеріне негізделген келесі жылдық мөлшерлемелер бойынша желілік әдіспен есептеледі:

Үйлер мен ғимараттар	4,5%
Компьютерлер мен оргтехника	10%-20%
Көлік құралдары	10%
Басқа	7%-10%

Қалдық құны, пайдалы қызмет мерзімі және активтердің амортизациясын есептеу әдістемелері әрбір есепті жыл соңында сарапталады және қажет болған жағдайда түзетіледі.

Жөндеу және қайта салу шығыстары олардың жүзеге асырылуына қарай шығасыларға жатқызылады және капиталдандырылуы тиіс жағдайларды қоспағанда, өзге операциялық шығыстар құрамына енгізіледі.

Инвестициялық меншік

Инвестициялық меншік жылжымайтын мүлікті ұзақ мерзімге жалға беруден кірістерді немесе Корпорация негізгі құралдар ретінде пайдаланбайтын мүлік құнының өсуінен болған кірістерді алуға арналған.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік алғашқыда, мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, нақты құны бойынша бағаланады. Баланстық құнға, мойындау критерийлерін орындау шартымен, мұндай шығындардың пайда болуы сәтін қолдағы инвестициялық жылжымайтын мүліктің бөліктерін ауыстыру құны кіреді және инвестициялық мүлікке күнделікті қызмет көрсету шығындары қосылмайды. Инвестициялық жылжымайтын мүлік кейіннен, жинақталған амортизацияны шегеріп, өзіндік құны бойынша бағаланады. Инвестициялық жылжымайтын мүлік пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде желілік негізде амортизацияланады.

Қаржылық жағдай туралы есепте инвестициялық жылжымайтын мүліктің мойындалуы ол есептен шығарылғанда не болмаса келешекте экономикалық пайда болатындығы күтілмеген жағдайда тоқтайды. Инвестициялық жылжымайтын мүліктің есептен шығарылуынан болған кез келген кірістер мен залалдар мойындалуы тоқтаған жылы жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлікке және инвестициялық жылжымайтын мүліктен аударымдар пайдалануда өзгерістер болғанда ғана жүзеге асырылады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктен меншік иесі алып отырған жылжымайтын мүлік нысанына аудару кезінде баланстық құны өзгермейді, өйткені Корпорация инвестициялық жылжымайтын мүлік үшін, сол сияқты меншік иесі алып отырған жылжымайтын мүлік үшін, қос санат үшін өзіндік құны бойынша есепке алу үлгісін пайдаланады.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтерге бағдарламалық камсыздандыру мен лицензиялар кіреді.

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда нақты құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген нақты құны бойынша бейнеленеді. Шектелген пайдалы қызмет ету мерзімі бар материалдық емес активтер

1-тен 7-ке дейінгі жылды құрайтын пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады, мүмкін құнсыздану белгілері болған жағдайда, құнсыздану мәніне сарапталады.

Амортизация активтердің пайдалы қызметін келесі бағалау мерзімдерінің ішінде желілік әдіспен есептеледі:

Материалдық емес активтер	10%-15%
---------------------------	---------

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Сатуға арналған деп жіктелетін активтер

Корпорация айналымнан тыс активтерді, егер олардың ағымдағы құнын өтеу көбінесе пайдалану барысында емес, мәмілені іске асыру барысында жоспарланса, сатуға арналған деп жіктеп отыр. Бұл үшін айналымнан тыс активтер мұндай активтерді сатудың әдеттегі, үлгі шарттары болып табылатын шарттарда оларды қазіргі күйінде дереу сату үшін қолжетімді болуы тиіс, бұл ретте олардың сатылуы жоғары ықтималдылық деңгейімен сипатталуы тиіс.

Сатудың жоғары ықтималдылығы Корпорация басшылығының айналымнан тыс активті іске асырудың жоспарын қатаң түрде орындау ниетін болжайды. Бұл ретте сатып алушыны іздестіру және мұндай жоспарды орындау бойынша белсенді ісқимылдар жоспары басталуы тиіс. Бұдан басқа айналымнан тыс актив оның ағымдағы әділ құнын ескере отырып негізделген болып табылатын баға бойынша өткізілуге белсенді түрде ұсынылуы тиіс. Сонымен бірге сатылымды аяқталған мәміле ретінде көрсету сатуға арналған ретінде айналымнан тыс активтер жіктелген күннен бастап бір жылдың ішінде күтілуі тиіс.

Корпорация сатуға арналған деп жіктелетін активтерді ағымдағы құнның ең аз мәні және сату шығыстарын шегере отырып әділ құны бойынша бағалайды. Активтердің ағымдағы құнының ықтимал құнсыздану оқиғалары немесе соған көрсететін жағдайлардың өзгеруі басталған жағдайда Корпорация сату шығыстарын шегере отырып олардың құнын әділ құнына дейін бастапқы, сондай-ақ кейінгі есептен шығару кезінде құнсызданудан болған шығынды көрсетеді.

Жарғылық капитал

Акционерлік капиталға жарналар шығаруға арналған тікелей шығындарды шегере отырып тарихи құны бойынша мойындалады.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Егер есепті кезеңге дейін ұсынылған болса, сондай-ақ есепті кезеңнен кейін, бірақ қаржылық есептіліктің бекітілу мерзіміне дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, дивидендтер туралы ақпарат есептілікте ашылады.

Шартты бөлу резерві

Корпорация өз Акционерінің атынан нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлемелер бойынша кредиттік келісімді жасағанда, кредиттік міндеттеменің әділ құны Акционерге болжамды бөлу ретінде шартты бөлу бойынша резерв ретінде мойындалады.

Қосымша капитал

Корпорация өз Акционерінен нарықтық бағадан төмен мөлшерлемелер бойынша несиелерді немесе басқа да қаржылық көмекті алғанда, алынған ақшалай өтемақы мен несиелердің немесе басқа да қаржылық көмектің әділ құны арасындағы айырма қосымша капитал ретінде ескеріледі.

Резервтер

Корпорацияның өткеніндегі белгілі бір оқиғаның салдарынан реттелуі ықтималдылықтың үлкен дәрежесіндегі болашақ экономикалық пайданы қамтитын ресурстар шығысын талап ететін және сенімділіктің жеткілікті дәрежесінде бағалауға болатын заңды немесе ерікті түрде қабылдаған міндеттемелері болса, резервтер танылады.

Шартты активтер мен міндеттемелер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленбейді, мұндайда оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығарылуы күмәнді болып табылатын жағдайларды қоспағанда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады. Шартты активтер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленбейді, мұндайда оларға байланысты экономикалық пайданы алу мүмкін болып табылатын жағдайларда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Кірістер мен шығыстарды тану

Егер Корпорация экономикалық пайда алады деген жоғары ықтималдық бар болса, және егер түсімнің сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім танылады. Қаржылық есептілікте түсімді тану үшін мынадай белгілер орындалуы тиіс:

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар дисконттау кезіндегі тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша бейнеленеді, ол бойынша қаржылық құралды пайдаланудың болжалды мерзімі ішінде немесе қолданылуына қарай қысқарақ мерзім ішінде күтілетін болашақ ақша төлемдері мен түсімдері дәлдікпен қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнында келтіріледі. Есептеу кезінде қаржылық құрал бойынша барлық шарттық талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын құралға тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ кредиттер бойынша болашақ шығыстар ескерілмейді. Корпорация төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қарастырған жағдайда, қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің ағымдағы құны түзетіледі. Түзетілген ағымдағы құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, ал ағымдағы құнның өзгерісі пайыздық кірістер мен шығыстар ретінде бейнеленеді.

Қаржылық есептілікте бейнеленген қаржы активінің немесе ұқсас қаржы активтер тобының құны құнсыздану салдарынан төмендеген жағдайда, пайыздық кірістердің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша жаңа ағымдағы құн негізінде танылуы жалғаса береді.

Комиссиялық кірістер

Корпорация клиенттерге көрсететін әр түрлі қызметтерден комиссиялық кірістер алады.

Кредитті ұйымдастырғаны үшін комиссияның мерзімі тиісті тікелей шығындармен бірге ұлғайтылады және кредиттің тиімді пайыздық мөлшерлемесін түзету ретінде мойындалады. Егер кредитті беру міндеттемесінің салдарынан кредитті беру туралы шарт жасалатын болса, кредитті беру міндеттемесі үшін комиссия келешек кезеңдер кірістерінің құрамына (тиісті тікелей шығындармен бірге) кіреді және кейіннен кредит бойынша нақты кірістерді түзету ретінде көрсетіледі. Егер кредитті беру міндеттемесі кредиттің берілуіне әкеліп соқтырған жағдайда, ол төмен деп бағаланады, әрі кредитті беру міндеттемесі үшін комиссия кредитті беру міндеттемесінің қалған кезеңінің ішінде пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі. Кредитті берумен аяқталмаған кредитті беру жөніндегі міндеттемелердің қолданылу мерзімі өткеннен кейін кредитті беру жөніндегі міндеттеме үшін комиссия оның қолданылу мерзімінің аяқталу күніне пайда мен зияндар туралы есепте мойындалады. Кредитке қызмет көрсеткені үшін комиссия қызметтердің көрсетілуіне қарай ескеріледі. Синдикатталған кредиттерді ұйымдастырғаны үшін комиссия мұндай қаржыландыруды ұйымдастыру бойынша қызметтер көрсетілген кезде пайда мен зияндар туралы есепте мойындалады. Басқа да комиссиялар қызметтердің көрсетілуіне қарай көрсетіледі.

Шетелдік валюталарды қайта есептеу

Қаржылық есептілік Корпорацияның қызметтік валютасы мен есептілік беру валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен берілді. Шетел валюталарындағы операциялар алдымен операция мерзімінде әрекет ететін айырбастау бағамы бойынша қызметтік валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын айырбас бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарындағы операцияларды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар пайда мен зияндар туралы есепте «Шетел валюталарындағы операциялар бойынша таза кірістер – Валюталық баптарды қайта бағалау» бабы бойынша бейнеленеді. Шетел валютасында нақты құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар операцияны жасау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасында әділ құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)**Шетелдік валюталарды қайта есептеу (жалғасы)**

Шетел валютасындағы операциялар бойынша шарттық айырбастау бағамы мен мұндай операция мерзіміндегі ҚР ҰБ ресми бағамы арасындағы айырма шетел валютасындағы операциялар бойынша шығыстар шегеріле отырып кірістер құрамына енгізіледі. Төменде Корпорация қаржылық есептілікті жасау кезінде пайдаланған айырбас бағамдары келтірілген:

	31 желтоқсан	
	2012	2011
Теңге/АҚШ доллары	150,74	148,40
Теңге/Еуро	199,22	191,72
Теңге/Ресей рублі	4,96	4,61

Есеп саясатының болашақта өзгеруі

Шығарылған, бірақ қолданысқа енгізілмеген стандарттар мен түсіндірмелер

9 ХҚЕС «Қаржы құралдары»

2009 және 2010 жж. қарашасында ХҚЕС жөніндегі кеңес 9 ХҚЕС «Қаржы құралдары» бірінші бөлімін жариялады. Бұл стандарт біртіндеп 39 ХБЕС «Қаржы құралдары: тану және бағалауды» ауыстырады. 9 IFRIC түсіндірмесі 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. 9 ХҚЕС бірінші бөлімі қаржы құралдарын жіктеу мен бағалауға жаңа талаптар енгізеді. Атап айтқанда, одан кейінгі бағалау мақсатында барлық қаржы активтері амортизациялық құны бойынша немесе пайда не шығын арқылы қайта бағаланған әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелуі тиіс, мұндайда өзге жиынтық кіріс арқылы саудалауға арналмаған үлестік құралдардың қайта бағалануын бейнелеуді жойылмауы тиіс таңдау мүмкін болады. Әділ құны бойынша бағалау мүмкіндігін пайдалана отырып табыс немесе шығын арқылы қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелерге қатысты басқа жиынтық кірістің құрамында кредиттік тәуекелмен негізделген әділ құнның өзгеруін есепке алу жөніндегі талап енгізілді. Қазіргі уақытта Корпорация бұл стандарттың әсерін бағалау және оның бастапқы қолданылу мерзімін таңдау үстінде.

10 ХҚЕС «Шоғырландырылған қаржылық есептілік»

10 ХҚЕС «Шоғырландырылған қаржылық есептілік» арнайы мақсаттағы компанияларды қоса алғанда, компаниялардың барлық түрлеріне қолданылатын бірегей бақылау үлгісін көздейді. 10 ХҚЕС-ке енгізілген өзгерістер басшылықтан қандай кәсіпорындар бақылау астында екендігін анықтау үшін едәуір пайымдауларды қолдануды қажет етеді және осылайша, 27 ХБЕС-те көрсетілген талаптармен салыстырғанда бас компаниямен шоғырлануы тиіс. 10 ХҚЕС агенттік қатынастар жағдайларында оның ережелерін қолдану бойынша арнайы нұсқауларды көздейді. 10 ХҚЕС 27 ХБЕС-те «Шоғырландырылған және жекелеген қаржылық есептілік» қамтылған шоғырландыруға қатысты талаптарды ауыстырады. Сондай-ақ ол ПКИ-12 «Шоғырландыру – арнайы мақсаттағы компаниялар» қарастырылған мәселелерді қозғайды. Стандарт 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзетуді мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Корпорация 10 ХҚЕС қабылдануы оның қаржылық жағдайы мен қызмет нәтижелеріне әсер етпейді деп күтіп отыр.

11 ХҚЕС «Бірлескен қызмет туралы келісім»

11 ХҚЕС пропорционалды шоғырландыру әдісін пайдалана отырып, бірлесіп бақыланатын компанияларды есепке алу мүмкіндігін жоққа шығарады. Осының орнына, бірлескен кәсіпорынның талаптарына сәйкес келетін ББК үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілуі тиіс. 11 ХҚЕС «Бірлескен қызметке қатысу» 31 ХБЕС және «Бірлесіп бақыланатын компаниялар – қатысушылардың монетарлық емес салымдары» 13 ПКИ ауыстырады және 2013 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзетуді мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Корпорация 11 ХҚЕС қабылдануы оның қаржылық жағдайы мен қызмет нәтижелеріне әсер етпейді деп күтіп отыр.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатының болашақта өзгеруі (жалғасы)

Шығарылған, бірақ қолданысқа енбеген стандарттар мен түсіндірмелер (жалғасы)

12 ХҚЕС «Басқа компанияларға қатысу үлестері туралы ақпаратты ашып көрсету»

12 ХҚЕС шоғырландырылған қаржылық есептілік бөлігінде бұрын 27 ХБЕС, 31 ХБЕС және 28 ХБЕС қамтылған ақпаратты ашып көрсетуге қойылатын талаптарды біріктіреді. Мұндай ашып көрсетулер еншілес компаниялардағы, бірлескен компаниялардағы, қауымдасқан компаниялардағы және құрылымдалған ұйымдардағы кәсіпорынның үлестерімен байланысты. Сондай-ақ мұндай компанияларға қатысты ақпаратты ашып көрсету бірқатар жаңа талаптар енгізілді. 12 ХҚЕС 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзетуді мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Корпорация 12 ХҚЕС қабылдануы оның қаржылық жағдайы мен қызмет нәтижелеріне әсер етпейді деп күтіп отыр.

13 ХҚЕС «Әділ құнды бағалау»

13 ХҚЕС бір стандартта ХҚЕС-ке сай әділ құнын бағалауға қатысты барлық нұсқауларды біріктіреді. 13 ХҚЕС компаниялар әділ құнды пайдалануға міндетті болған кезінде өзгерістерді енгізбей, әділ құнды пайдалану қажет болғанда немесе рұқсат етілгенде ХҚЕС-ке сай әділ құнды бағалауға қатысты нұсқауларды береді. 13 ХҚЕС 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзетуді мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. 13 ХҚЕС қабылдануы әділ құн бойынша ескерілетін Корпорацияның активтері мен міндеттемелерінің бағалануына ықпал етуі мүмкін. Қазіргі уақытта Корпорация 13 ХҚЕС қолдануын оның қаржылық жағдайына және қызметінің қаржылық нәтижелеріне ықтимал әсерін бағалайды.

27 ХБЕС «Жекелеген қаржылық есептілік» (2011 жылғы редакцияда)

10 ХҚЕС пен 12 ХҚЕС жария етудің нәтижесінде 27 ХБЕС-те еншілес, бірлесіп бақыланатын және қауымдасқан компанияларды жекелеген қаржылық есептілікте есепке алу жөніндегі нұсқаулар қамтылған. Мұндай түзету 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Корпорация 27 ХБЕС қабылдануы оның қаржылық жағдайы мен қызмет нәтижелеріне әсер етпейді деп күтіп отыр.

28 ХБЕС «Қауымдасқан компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар» (2011 жылғы редакцияда)

Жаңа 11 ХҚЕС пен 12 ХҚЕС жария етудің нәтижесінде 28 ХБЕС атауы 28 ХБЕС «Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар» деп өзгерді. Стандарттың жаңа редакциясында тек қауымдасқан компанияға салынатын инвестицияларға қатысты ғана емес, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға салынатын инвестицияларға қатысты үлестік қатысу әдісінің қолданылуын сипаттайды. Мұндай түзету 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Корпорация 28 ХБЕС қабылдануы оның қаржылық жағдайы мен қызмет нәтижелеріне әсер етпейді деп күтіп отыр.

19 ХБЕС түзетуі «Қызметкерлерге сыйақы»

19 ХБЕС-ке түзету 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Түзету қызметкерлерге төленетін сыйақыларды есепке алуға едәуір өзгерістерді енгізеді, атап айтқанда зейнетақы жоспарының («дәліз әдісі» деп аталады) активтері мен міндеттемелеріндегі өзгерістерді мерзімі ұзартылған мойындау мүмкіндігін алып тастайды. Сонымен бірге, түзету пайдада немесе зиянда мойындалатын таза зейнетақы активтеріндегі (міндеттемелеріндегі) өзгерістерді пайыздар бойынша таза кіріспен (шығыспен) және қызмет құнымен шектейді. Корпорация 19 ХБЕС қабылдануы оның қаржылық жағдайы мен қызмет нәтижелеріне әсер етпейді деп күтіп отыр.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатының болашақта өзгеруі (жалғасы)

Шығарылған, бірақ қолданысқа енбеген стандарттар мен түсіндірмелер (жалғасы)

1 ХБЕС түзетуі «Басқа да жиынтық кіріс баптарын ұсынудағы өзгеріс»

1 ХБЕС түзетуі 2012 жылғы 1 шілдеден немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзету басқа да жиынтық кіріс құрамында ұсынылатын баптардың топтастырылуын өзгертеді. Баптар келешекте белгілі бір уақыт сәтінде (мысалы, активтің мойындалуы немесе өтелуі тоқтаған жағдайда) пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуі мүмкін, олар ешқашан қайта жіктелмейтін баптан жеке ұсынылуы тиіс. Түзету тек ақпараттың ұсынылуын өзгертеді, бірақ Корпорацияның қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне әсер етпейді.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатының болашақта өзгеруі (жалғасы)

Шығарылған, бірақ қолданысқа енген стандарттар мен түсіндірмелер (жалғасы)

7 ХҚЕС «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу»

2010 жылғы қазанда ХҚЕС жөніндегі кеңес 7 ХҚЕС түзетулерін жариялады, әрі олар 2011 жылғы 1 шілдеден немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзету Корпорацияның қаржылық есептілігін пайдаланушыларға мойындалуы тоқтатылмаған активтердің және тиісті міндеттемелердің өзара байланыс сипатын түсінуге мүмкіндік беру үшін берілген, бірақ мойындалуы тоқтамаған қаржы активтері туралы қосымша ақпаратты жария етуді талап етеді. Сонымен бірге, түзету Компанияның қаржылық есептілігін пайдаланушыларға мойындалуы тоқтаған мұндай активтерге компанияның жалғасып отырған қатысуының сипатын және осыған байланысты тәуекелдерді түсінуге мүмкіндік беру үшін мойындалуы тоқтаған активтерге жалғасып отырған қатысу туралы ақпаратты жария етуді талап етеді. Түзету тек ақпаратты ашып көрсетуді ғана өзгертеді және Корпорацияның қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне әсер етпейді.

32 ХҚЕС-ке түзетулер – Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу

Мұндай түзетулердің шеңберінде «қазіргі сәтте өзара есепке алуға арналған заңмен бекітілген құқыққа ие болады» деген сөйлемнің мағынасы түсіндіріледі. Сондай-ақ түзетулер есеп айырысу жүйелеріне (бірыңғай клиринг орталығының жүйелері сияқты) қатысты 32 ХҚЕС-те (IAS) өзара есепке алу критерийлерін қалайша дұрыс қолдану қажет екендігін сипаттайды, әрі солардың аясында бір мезгілді емес жалпы төлемдер тетіктері қолданылады. Мұндай түзетулер Топтың қаржылық жағдайына немесе қызметінің қаржылық нәтижелеріне әсер етпейді деп болжануда. Түзетулер 2014 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді.

1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер «Мемлекет беретін қарыздар»

Компанияның мұндай түзетулеріне сай алғаш рет қолданылатын ХҚЕС олардың ХҚЕС-ке көшу күніне бар мемлекет берген қарыздарға қатысты 20 ХҚЕС (IAS) талаптарын «Мемлекеттік субсидияларды есепке алу және мемлекеттік көмек туралы ақпаратты ашып көрсету» қолдануы тиіс. Түзету Корпорацияның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбейді.

ХҚЕС жетілдіру

Түзету 2013 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзету тек ақпараттың ұсынылуын өзгертеді, бірақ Корпорацияның қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне әсер етпейді.

1 ХҚЕС «Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолдану»

Бұл жетілдіру өткен кезеңде ХҚЕС-ті қолдануды тоқтатқан компания ХҚЕС-ке сай есептілікті жаңадан жасауға міндетті немесе шешкен компания 1 ХҚЕС-ті қайталап қолдануға құқылы екендігін түсіндіреді. Егер 1 ХҚЕС қайталап қолданылмаса, компания ХҚЕС-ті қолдануды ешқашан тоқтатпағандай, қаржылық есептілікті ретроспективті түрде қайта есептеуі тиіс.

1 ХБЕС «Қаржылық есептілікті ұсыну»

Бұл жетілдіру ерікті негізде ұсынылатын қосымша салыстырмалы ақпарат пен ең аз қажет болатын салыстырмалы ақпарат арасындағы айырманы түсіндіреді. Әдетте, ең аз қажет болатын салыстырмалы ақпарат алдыңғы есепті кезең үшін ақпарат болып табылады.

16 ХБЕС «Негізгі құралдар»

Бұл жетілдіру негізгі құралдардың анықтамасын қанағаттандыратын негізгі қосалқы бөлшектер мен қосалқы құрал-жабдық қорлар болып табылмайтындығын түсіндіреді.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатының болашақта өзгеруі (жалғасы)

ХКЕС жетілдіру (жалғасы)

32 ХБЕС «Қаржы құралдары: ақпаратты ұсыну»

Бұл жетілдіру акционерлердің пайдасына төленуі тиіс пайда салығы 12 ХКЕС-ке (IAS) «Пайда салығы» сәйкес ескерілетіндігін түсіндіреді.

34 ХБЕС «Аралық қаржылық есептілік»

Бұл жетілдіру аралық қаржылық есептілікте сегмен активтерінің жалпы сомалары туралы ақпаратты ашып көрсетуге қатысты талаптарды сегменттің міндеттемелері туралы ақпаратты ашып көрсетуге қатысты талаптарға сәйкес келтіреді. Бұл түсіндірмеге сай аралық қаржылық есептілікте ақпаратты ашып көрсету жылдық қаржылық есептілікте ақпаратты ашып көрсетуге сәйкес келуі тиіс.

4. Маңызды есептік пікірлер және бағалаулар

Бағалаудың белгісіздігі

Корпорацияның есепке алу саясатын қолдану үшін басшылық өзінің пікірлерін пайдаланды және қаржылық есептілікте танылған соманы анықтауға қатысты бағалау жасады. Төменде пікірлер мен бағалауды пайдаланудың неғұрлым маңызды жағдайлары берілді:

Қаржы құралдарының әділ құны

Егер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленген қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаса, ол математикалық модельдерден тұратын бағалаудың түрлі модельдерін пайдалана отырып анықталады. Мұндай модельдер үшін алғашқы деректер, егер мүмкін болса, бақыланатын нарық негізінде анықталады; басқа жағдайда әділ құнды анықтау үшін пікірді қолдану қажет.

Кредиттердің құнсыздану резерві

Корпорация кредиттер мен дебиторлық берешектің құнсыздануын тұрақты түрде сараптап отырады. Тәжірибеге сүйене отырып, Корпорация құнсыздану шығындарын қарыз алушы қаржылық қиындықтарды басынан кешіріп отырған және ұқсас қарыз алушылар туралы нақты деректердің жеткілікті көлемі болмаған жағдайларда бағалауда өзінің субъективті пікірін пайдаланады.

Корпорация топ құрамындағы қарыз алушылардың міндеттемелерін өтеу мәртебесіндегі жағымсыз өзгерістерді немесе топ құрамындағы активтер бойынша міндеттемелерді орындамауға пара-пар мемлекеттік не жергілікті экономикалық жағдайлардың өзгеруін көрсететін байқалып отырған деректер негізінде болашақ ақша ағымдарының өзгерісін ұқсас түрде бағалайды. Басшылық кредиттер мен дебиторлық берешектің топтары бойынша құнсызданудың объективті белгілері бар және кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамасындағы активтерге қатысты шығындар құрылымы туралы тарихи деректерге негізделген бағалауды пайдаланады. Тәжірибеге сүйене отырып, Корпорация ағымдағы міндеттемелерді бейнелеу үшін кредиттер немесе дебиторлық берешек тобына қатысты байқалатын деректерді түзету кезінде өзінің субъективті пікірін пайдаланады.

Кепіл қамсыздандыруын бағалау

Басшылық нарықтағы ағымдағы жағдайды ескере отырып кепілмен қамтамасыз етудің құнын түзету үшін тәжірибеге негізделген пайымдауды немесе тәуелсіз бағалауды пайдалана отырып, тұрақты негізде кепілмен қамтамасыз етуге мониторингті жүзеге асырады.

(мың теңгемен)

4. Маңызды есептік пікірлер және бағалаулар (жалғасы)

Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)

Салық салу

Қазақстан Республикасының салықтық, валюталық және кедендік заңнамасы жиі қайталануы мүмкін түрлі түсініктемелер мен өзгертулердің нысаны болып табылады. Мұндай заңнамаға қатысты мәмілелер мен Корпорацияның қызметіне қатысты қолданылатын басшылық түсініктемесі тиісті өңірлік және мемлекеттік органдар тарапынан даулануы мүмкін. Осылайша, қосымша салықтар, айыппұлдар және өсімпұлдар есептелуі мүмкін. Салықтарды есептеуге қатысты салықтық кезеңдер тиісті органдар тексеру үшін қарастырылатын жылдың алдындағы бес күнтізбелік жыл ішінде ашық болып қалады. Белгілі бір жағдайларда мұндай шолулар бұдан да ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Басшылық 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша заңнаманы түсінуі тиісінше және Корпорацияның салықтар, валюта және кеден бойынша бағыттары расталатын болады деп санайды.

Кейінге қалдырылған салық активтерін қалпына келтіру

Мерзімі өткен табыс салығы бойынша активтер қаржылық жағдай туралы есепте мойындалатындығын анықтау кезінде пайымдауды пайдалану қажет. Пайдаланылмаған салық залалдары бойынша туындайтындарды қоса алғанда, мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтер басшылықтан Корпорация мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша мойындалған активтерді пайдалану мақсатында келешек кезеңдерде жеткілікті салық салынатын кірістерді жасайды деген мүмкіндікті бағалауын талап етеді. Келешекте салық салынатын кірісті жасауға қатысты жорамалдар басшылықтың келешек ақша қаражаты ағындарына қатысты бағалауына байланысты болады. Бұл келешек салық салынатын кірісті бағалаулар операциялық қызметтен ақша ағындарының болжамдарына (пайыздық кірістер, пайыздық шығыстар, құнсыздану резерві) және әрбір юрисдикцияда қолданыстағы салық заңнамасын қолдану туралы пайымдауға негізделген. Корпорацияның есепті күнгі жағдай бойынша көрсетілген мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша таза активтерді іске асыру қабілетіне келешек ақша ағындары мен салық салынатын кірістер бағалаудан қаншалықты айтарлықтай ерекшеленетіндігіне әсер етуі мүмкін.

Сонымен бірге, Корпорация өз қызметін жүзеге асыратын юрисдикцияларда салық заңнамасының келешек өзгерістері Корпорацияның келешек кезеңдерде салық жазбаларын алу қабілетін шектеуі мүмкін.

5. Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражатына келесі позициялар кіреді:

	2012	2011
Қолма-қол қаражат	5	72
Ағымдағы шоттағы ақша қаражаты	2.163.276	5.123.288
Есеп айырысу шоттарындағы қалдықтар бойынша есептелген сыйақылар	9.383	-
Ақша қаражаты және олардың баламалары	2.172.664	5.123.360

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердің есеп айырысу шоттарында орналастырылған ақша қаражатына жергілікті бір банкте орналастырылған 1.700.011 мың теңге мөлшеріндегі сома кіреді, бұл ақша қаражаты мен олардың баламаларының 79% құрайды (2011 жылдың 31 желтоқсанына – 3.552.116 мың теңге немесе 69%).

6. Туынды қаржы құралдары

Төменде қаржылық есептілікте активтер немесе міндеттемелер ретінде, сондай-ақ олардың шартты сомалары ретінде көрсетілген туынды қаржы құралдарының әділ құнын көрсететін кесте келтірілген:

	2012			2011		
	Шартты негізгі сома	Әділ құны		Шартты негізгі сома	Әділ құны	
		Актив	Міндеттеме		Актив	Міндеттеме
Опциондар	1.259.279	245.796	-	2.304.335	348.963	-

Опциондар сатып алушының келешекте белгіленген күнге немесе белгілі бір кезеңнің ішінде уақыттың кез келген сәтінде тіркелген баға бойынша қаржы құралдарының белгілі бір санын сатып алу не болмаса сату құқығын қамтитын шарттық келісімдерді білдіреді.

(мың теңгемен)

6. Туынды қаржы құралдары (жалғасы)

2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанына Корпорацияда шетел валютасы бағамының ең аз мәнін тіркеуді көздейтін шетел валютасына байланыстырылған белгілі бір қарыздар болды, яғни негізгі борыш пен пайыздар бойынша төлемдер шетел валюталарымен Корпорацияда, егер келісім-шартта көрсетілген шетел валютасының бағамы белгілі бір шекке қатысты асып түсетін болса (шек, әдетте қарызды беру күніне валютаның айырбас бағамының деңгейінде белгіленеді), одан да жоғары төлемді талап ету құқығы бар болатындай етіп шетел валюталарымен индексациялануы тиіс. Дәл сол уақытта, егер шетел валютасының бағамы көрсетілген шектен төмен түссе, негізгі борыш пен пайыздар бойынша төлемдер бастапқы деңгейде қалады.

Корпорацияның пікірінше, жоғарыда аталған индексация ендірілген валюталық опцион болып табылады, әрі ол өз кезегінде негізгі келісім-шарттан бөлінуге және қаржылық есептілікте пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын жеке қаржы құралы ретінде есепке алынуға жататын ендірілген туынды қаржы құралы ретінде болады.

Ендірілген туынды құралдармен операциялар бойынша таза кірістерге келесі позициялар кіреді:

	2012	2011
Туынды құралдармен операциялар бойынша іске асырылған кірістер	464.566	145.047
Туынды құралдармен операциялар бойынша іске асырылмаған кірістер	182.835	98.523
Ендірілген туынды құралдармен операциялар бойынша таза кірістер	647.401	243.570

7. Клиенттерге берілетін кредиттер

Клиенттерге берілген кредиттерге келесі позициялар кіреді:

	2012	2011
Аграрлық секторда заңды тұлғаларға берілген кредиттер	82.286.406	84.045.313
Аграрлық секторда жеке тұлғаларға берілген кредиттер	11.366.410	7.165.328
Клиенттерге берілген кредиттердің жиыны	93.652.816	91.210.641
Құнсыздану резервін шегере отырып	(11.591.670)	(10.588.236)
Клиенттерге берілетін кредиттер	82.061.146	80.622.405

Клиенттерге берілген кредиттердің құнсыздану резерві

Төменде кредиттердің құнсыздану резервінің салыстырмасы берілді:

	2012	2011
1 қаңтарға	10.588.236	7.602.401
Бір жылғы шығыстар	2.409.077	2.764.349
(Есептен шығару)	(1.405.643)	–
Қалпына келтіру	–	221.486
31 желтоқсанда	11.591.670	10.588.236
Жеке негіздегі құнсыздану	5.821.751	8.501.283
Жиынтық негіздегі құнсыздану	5.769.919	2.086.953
	11.591.670	10.588.236
Резерв есептен шығарылғанға дейінгі құнсызданған ретінде жеке негізге бағаланған кредиттер сомасының жиыны	7.529.259	13.882.603

2012 жылдың 31 желтоқсанына Акционер қаржыландырған нарықтық бағадан төмен мөлшерлеме бойынша 2012 жылы клиенттерге берілген несиелердің әділ құнын бағалау нәтижесінде туындаған 663.979 мың теңге (2011: 2.920.188 мың теңге) мөлшеріндегі шығындар шартты бөлу бойынша резерв құрамында мойындалады.

Құнсызданған ретінде жеке негізде бағаланған кредиттер

2012 жылдың 31 желтоқсанына құнсызданған ретінде жеке негізде бағаланған кредиттер бойынша Корпорация алған қамтамасыз етудің әділ құны 1.707.508 мың теңге болды (2011 жыл: 8.346.262 мың теңге).

(мың теңгемен)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Кредиттік тәуекелді азайтатын қамтамасыз ету және басқа құралдар

Корпорация берілуін талап ететін қамтамасыз етудің мөлшері мен түрі қарсы агенттің кредиттік тәуекелді бағалауына тәуелді. Қамтамасыз ету түрлерінің және бағалау өлшемдерінің рұқсат етілуіне қатысты ұстанымдар белгіленген.

Төменде алынған қамтамасыз етудің негізгі түрлері көрсетілген:

- Коммерциялық кредиттеу кезінде – жылжымайтын мүлік, қорлар мен дебиторлық берешек кепілі, кепілдіктер мен бағалы қағаздар;
- Жеке тұлғаларды кредиттеу кезінде – тұрғын үй және басқа да активтер кепілі.

Басшылық қамсыздандырудың нарықтың құнына мониторинг жүргізеді, негізгі келісімге сәйкес қосымша қамсыздандыруды сұратады, сондай-ақ құнсыздану шығындарына резервтің жеткіліктілігін тексеру барысында алынған қамсыздандырудың нарықтық құнын қадағалап отырады.

Кредиттердің клиенттерде шоғырлануы

2012 жылдың 31 желтоқсанына Корпорация қарыздардың келесі шоғырлануымен сипатталды – ірі 10 қарыз алушыға 23.093.151 мың теңге келді, бұл жиынтық кредит портфелінің 24% құрады (2012 жылдың 31 желтоқсанына – 29.773.210 мың теңге және жиынтық кредит портфелінің 34%).

Резерв есептен шығарылғанға дейінгі құнсызданған ретінде жеке негізде бағаланған қарыздардың сыйақысы бойынша кіріс

2012 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл үшін құнсызданған ретінде жеке негізде бағаланған кредиттер бойынша пайыздық кірістер 1.257.590 мың теңге (2011: 4.653.406 мың теңге) болды.

8. Сатуға арналған активтер

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Корпорация Кредиттік серіктестіктердегі үлестік қатысуды білдіретін қауымдасқан компанияларға инвестициялар салу туралы шешімді қабылдады. Аталған серіктестіктер Корпорациядан алынған қаражаттың есебінен ауылдағы клиенттерді қаржыландырады. 2012 және 2011 жылдардың ішінде Корпорация қауымдасқан компанияларға инвестицияларды сату жоспарын әзірлеп, сатып алушылардың айқындау және жоспарды аяқтау бағдарламасын бастады.

Корпорация осы активтердің ағымдағы әділ құнына қатысты үйлеспелі болып табылатын баға бойынша белсенді сата бастады, соның салдарынан қауымдасқан компанияларға салынған инвестициялар сатуға арналған активтер ретінде жіктелді.

Төменде 31 желтоқсанға инвестициялар шоттары бойынша қозғалыс келтірілген:

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
1 қаңтардағы қалдық	167.666	319.979
Инвестицияларды сату	(72.554)	(150.020)
Сатуға арналған активтердің құнсыздануынан болған залал	(5.300)	(2.293)
31 желтоқсанға қалдық	<u>89.812</u>	<u>167.666</u>

Төменде сатуға арналған активтердің құнсыздануына резервтің салыстырылып тексерілуі көрсетілген:

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
1 қаңтардағы қалдық	(2.293)	(12.354)
Бір жылғы шығыстар	(5.300)	(2.293)
Есептен шығару	2.293	12.354
31 желтоқсанға қалдық	<u>(5.300)</u>	<u>(2.293)</u>

(мың теңгемен)

9. Негізгі құралдар

	Жер	Үйлер мен ғимараттар	Компьютер- лер мен оргтехника	Көлік құралдары	Басқасы	Жиыны
Бастапқы құны						
2010 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	133.668	81.298	32.855	45.494	298.712
Түсімдер	–	–	39.729	3.809	9.359	52.897
Шығу	–	–	(637)	–	(161)	(798)
2011 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	133.668	120.390	36.664	54.692	350.811
Түсімдер	–	–	17.034	34.750	8.358	60.142
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке ауыстыру	–	(133.668)	–	–	–	(133.668)
Шығу	–	–	(1.913)	(6.725)	(247)	(8.885)
2012 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	–	135.511	64.689	62.803	268.400
Жинақталған амортизация						
2010 жылдың 31 желтоқсанына	–	35.009	29.220	10.563	17.950	92.742
Есептелген амортизация	–	6.015	12.273	3.053	4.497	25.838
Шығу	–	–	(566)	–	(123)	(689)
2011 жылдың 31 желтоқсанына	–	41.024	40.927	13.616	22.324	117.891
Есептелген амортизация	–	4.512	16.460	5.113	5.377	31.462
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке ауыстыру	–	(45.536)	–	–	–	(45.536)
Шығу	–	–	(1.901)	(4.385)	(141)	(6.427)
2012 жылдың 31 желтоқсанына	–	–	55.486	14.344	27.560	97.390
Қалдық құны:						
2010 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	98.659	52.078	22.292	27.544	205.970
2011 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	92.644	79.463	23.048	32.368	232.920
2012 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	–	80.025	50.345	35.243	171.010

2012 жылы Корпорация бұрын әкімшілік қызметкерлер құрамы алып отырған ғимаратты операциялық жалға беру шешімін қабылдады. 40 ХБЕС-ке сай жалдаудан кіріс алу үшін, бірақ әкімшілік мақсаттарда пайдалану үшін емес иелікте болған жылжымайтын мүлік инвестициялық жылжымайтын мүлік талаптарына сәйкес келмейді. Пайдалану тәсілінің өзгеруіне байланысты нысан негізгі құралдардан инвестициялық жылжымайтын мүлікке қайта жіктелуі мүмкін.

Жылжымайтын мүлікке инвестициялар

	Ғимараттар
Бастапқы құны	
2011 жылдың 31 желтоқсанына	–
Негізгі құралдардан ауыстырылды	133.668
2012 жылдың 31 желтоқсанына	133.668
Жинақталған амортизация	
2011 жылдың 31 желтоқсанына	–
Негізгі құралдардан ауыстырылды	45.536
Есептелген амортизация	1.504
2012 жылдың 31 желтоқсанына	47.040
Қалдық құны	
2012 жылдың 31 желтоқсанына	86.628

Инвестициялық жылжымайтын мүлікті жалға беруден болған кіріс 14.188 мың теңге (2011: нөл) болды.

(мың теңгемен)

10. Материалдық емес активтер

Төменде материалдық емес активтердің баптары бойынша қозғалыс келтірілген:

	<i>Бағдарламалық жасақтама</i>
Бастапқы құны:	
2010 жылдың 31 желтоқсанына	397.666
Түсімдер	4.846
2011 жылдың 31 желтоқсанына	402.512
Түсімдер	12.732
2012 жылдың 31 желтоқсанына	415.244
Жинақталған амортизация:	
2010 жылдың 31 желтоқсанына	76.062
Есептелген амортизация	42.724
2011 жылдың 31 желтоқсанына	118.786
Есептелген амортизация	43.894
2012 жылдың 31 желтоқсанына	162.680
Қалдық құны:	
2010 жылдың 31 желтоқсанына	321.604
2011 жылдың 31 желтоқсанына	283.726
2012 жылдың 31 желтоқсанына	252.564

11. Басқа да активтер

	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Алынған кепілді қамсыздандыру	168.482	-
Басқа да активтер	55.281	51.600
Өзге де активтер жиыны	223.763	51.600

12. Кредиттік ұйымдардағы қаражат

Банктен шетел валютасында алынған ұзақ мерзімді қарызға мыналар жатады:

Банк	<i>Валюта</i>	<i>Өтеу күні</i>	<i>Пайыздық мөлшерлеме</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Commerzbank AG	АҚШ доллары	25.02.2013	10,33%	2.369.301	6.776.149

Шектейтін қаржы шарттары

Шетелдік банктің қарыз шартының талаптарына сәйкес Корпорация белгілі бір қаржы коэффициенттерін сақтауға міндетті. 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанына Корпорация шартқа сәйкес мұндай коэффициенттер бойынша талаптарды сақтады.

2009 жылдың 21 желтоқсанында Корпорация Commerzbank AG үшін Акционерден қарыздың толық сомасына кепілдігін берді. 429.177 мың теңге мөлшеріндегі кепілдіктің әділ құны қосымша төленген капиталдың құрамында мойындалды.

(мың теңгемен)

13. Акционердің алдындағы берешек

Инвестициялық қарыз

2012 жылдың 31 желтоқсанына Акционерден және мемлекеттік әрі бюджеттік ұйымдардан нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша алынған кредиттердің әділ құнын бағалау нәтижесінде туындаған 356.498 мың теңге (2011 жылғы 31 желтоқсан: 1.319.740 мың теңге) мөлшеріндегі кіріс қосымша төленген капиталда мойындалды.

2009 жылы Корпорация ҚазАгро-мен №36 Қарыз туралы үлгі келісімді жасады. Осы Келісімнің шарттарына сай Корпорацияға агроөнеркәсіптік секторда өндірісті құруға, кеңейтуге және түрлендіруге арналған іс-шаралар кешенін іске асыруға инвестициялық қарыз беріледі.

Инвестициялық қарыздың қолданылу мерзімі 2023 жылғы 30 желтоқсанға дейін, 2012 жылдың 31 желтоқсанына Келісім бойынша ақша қаражатының номиналды құны – 16.906.440 мың теңге, пайыздар жылдық 1,02% номиналды мөлшерлемесі және беру күніне 6% тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша есептеледі.

2012 жылғы 10 желтоқсанда Корпорация ҚазАгро-мен Қарыз туралы үлгі келісімді жасады. Келісім бойынша қарыз сомасы 2.000.000 мың теңге болды. Пайыздар 1% мөлшерлемесі бойынша есептеледі. Қарыздың қолданылу мерзімі келісімге қол қойылған сәттен бастап 7 жыл. Қарыз мыналарға пайдаланылуы мүмкін: міндеттемелерді өтеу үшін жеткілікті болатын ағымдағы өтімділік деңгейін қолдауға; агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қолдауға; негізгі құралдарды жөндеуге және түрлендіруге және заңнамаға сәйкес өзге мақсаттарда. 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Келісім бойынша ақша қаражатының номиналды құны мен баланстық құны 1.000.329 мың теңге болды.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыз құны 15.111.020 мың теңгені (2011: 14.807.777 мың теңге) құрады.

2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Акционердің алдында берешектің қаржылық көрсеткіштерді орындау бойынша міндеттемелер болған жоқ.

14. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

	Өтеу күні	Мөлшерлеме		2012	2011
		%	Валюта		
Тіркелген кірісі бар борыштық бағалы қағаздар 2 шығарылым	05.12.2015	7%	теңге	2.331.832	–
Тіркелген кірісі бар борыштық бағалы қағаздар 1 шығарылым	29.06.2014	8%	теңге	1.582.058	2.497.070
Индекстелген борыштық бағалы қағаздар	10.08.2012	6-9%	теңге	–	2.973.443
Тіркелген кірісі бар борыштық бағалы қағаздар	30.12.2014	11%	теңге	–	35.784
				3.913.890	5.506.297

Индекстелген борыштық бағалы қағаздар солар бойынша купондық сыйақының мөлшері инфляция индексінің деңгейіне қарай айқындалатын құралдармен білдірілген, бұл ретте купонның ең аз және ең көп мәні 6% және тиісінше 9% мөлшерінде белгіленген. Корпорация көрсетілген ең аз және ең көп мәндерді ендірілген туынды құралдар ретінде ескереді, әрі олардың шарттары негізгі шарттың талаптарымен тығыз байланысқан және осы шарттан бөлінуге жатпайды.

2012 жылғы 10 тамызда индекстелген борыштық бағалы қағаздар бойынша 2.938.886 мың теңге сомасына облигациялардың номиналды құнын толық өтеді. 2012 жылы Корпорация 35.784 мың теңге мөлшерінде тіркелген кірісі бар бағалы қағаздар бойынша борышты мерзімінен бұрын өтеді.

2012 жылы Корпорация 3.897.600 дана көлемінде алғашқы облигациялық бағдарламаның бірінші және екінші шығарылымы бойынша борыштық бағалы қағаздарды орналастырды.

(мың теңгемен)

15. Салық салу

Төменде 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін КТС бойынша шығыстармен бірге КТС корпоративтік мөлшерлемесі бойынша салық салынғанға дейінгі кіріске қолданылған корпоративтік табыс салығы («КТС») бойынша жеңілдіктердің салыстырып тексеруі келтірілген:

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Ағымдағы табыс салығы	-	-
Кейінге қалдырылған салық: Уақытша айырмалардың туындауы және азаюы	123.237	(19.662)
Мыналарды шегере отырып: басқа да жиынтық шығыста мойындалған мерзімі ұзартылған салық бойынша шығысты	61.496	320.090
Табыс салығы бойынша шығыстар	184.733	300.428

2012 жылдың 31 желтоқсанына КТС бойынша ағымдағы актив сомасын 359.787 мың теңге (2011: 271.429 мың теңге) құрады.

Басқа жиынтық кірістің құрамында мойындалған кейінге қалдырылған салық келесі тәсілмен бөлінген:

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Активтер бойынша	132.796	584.038
Міндеттемелер бойынша	(71.300)	(263.948)
Басқа жиынтық шығыстың құрамында мойындалған корпоративтік табыс салығы бойынша жеңілдік	61.496	320.090

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Салық салынғанға дейінгі пайда	571.902	469.573
Салықтың ресми мөлшерлемесі	20%	20%

Ресми салық мөлшерлемесі бойынша корпоративтік табыс салығының теориялық шығыстары	114.380	93.915
Салық бойынша есептен шығарылмайтын шығыстар	70.353	206.513
Табыс салығы бойынша шығыстар	184.733	300.428

(мың теңгемен)

15. Салық салу (жалғасы)

31 желтоқсанға кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелеріне, сондай-ақ олардың тиісті жылдар үшін қозғалысына келесі позициялар жатады:

	Уақытша айырмалардың туындауы және азаюы		Уақытша айырмалардың туындауы және азаюы		2011	2012	
	Пайда мен зияндар туралы есепте	Басқа жиынтық кірістің құрамында	Пайда мен зияндар туралы есепте	Басқа жиынтық кірістің құрамында			
Шегерілетін уақыт айырмаларының салық әсері:							
Ауыстырылуға жататын салық залалы	2.280.533	(976.634)	–	1.303.899	189.650	–	1.493.549
Клиенттерге берілетін кредиттер	455.820	2.172	584.038	1.042.030	(480.902)	132.796	693.924
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша шығыс	13.841	1.883	–	15.724	4.929	–	20.653
Кейінге қалдырылған салық активі, таза сомасы	2.750.194	(972.579)	584.038	2.361.653	(286.323)	132.796	2.208.126
Салық салынатын уақыт айырмаларының салық әсері							
Құнсыздану резерві	(1.385.097)	923.642	–	(461.455)	461.455	–	–
Серпінді резервтер	–	–	–	–	(698.375)	–	(698.375)
Туынды қаржы құралдары	180.425	(250.217)	–	(69.792)	(36.567)	–	(106.359)
Сатуға арналған активтер	(2.205)	13.432	–	11.227	(5.902)	–	5.325
Акционердің алдындағы берешек	(597.174)	–	(263.948)	(861.122)	370.661	(71.300)	(561.761)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(22.788)	(14.706)	–	(37.494)	10.318	–	(27.176)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	(1.826.839)	672.151	(263.948)	(1.418.636)	101.590	(71.300)	(1.388.346)
Кейінге қалдырылған салық активі/(міндеттемесі)	923.355	(300.428)	320.090	943.017	(184.733)	61.496	819.780

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер соның есебінен актив пайдаланылуы мүмкін келешек салық салынатын пайда қолжетімді болуы мүмкін көлемде мойындалады. Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер тиісті салық жеңілдігі іске асырылады деген ықтималдылықтың болмауы көлемінде азаяды.

Қазақстан Республикасында салық залалдарын ауыстыру мерзімі олар ауысқан күннен бастап он жылдан кейін салық салу мақсаттары үшін өтеді (2011: он жыл). 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1.493.549 мың теңге сомасында танылған ауыстырылған салық залалдары 2019-2022 жылдары аяқталады (2011 жылдың 31 желтоқсанына: 1.303.899 мың теңге 2019-2021 жылдары аяқталады).

16. Капитал

Төменде шығарылған және толығымен төленген акциялардың қозғалысы туралы деректер келтірілген:

	Орналастыру бағасы (теңге)	Жай акциялардың саны	Мың теңгемен жиыны
2010 жылдың 31 желтоқсанына			
Жарғылық капиталды ұлғайту	1.000	48.649.371	48.649.371
2011 жылдың 31 желтоқсанына			
Жарғылық капиталды ұлғайту	1.000	16.700.000	16.700.000
2012 жылдың 31 желтоқсанына			
Жарғылық капиталды ұлғайту	1.000	65.349.371	65.349.371
Жарғылық капиталды ұлғайту	1.000	4.000.000	4.000.000
Жарғылық капиталды ұлғайту	1.000	69.349.371	69.349.371

(мың теңгемен)

16. Капитал (жалғасы)

2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанына жарияланған жай акциялардың жалпы саны 69.349.371 дана болды, олардың 69.349.371 толығымен төленді (2011 жылдың 31 желтоқсанына 65.349.371 данасы төленді). Жалғыз Акционердің 2011 жылғы 14 ақпандағы, 2011 жылғы 26 ақпандағы және 2011 жылғы 21 желтоқсандағы шешімінің негізінде жарғылық капитал 20.700 мың жай акцияға ұлғайтылды, әрі олардың 2012 жылы құны 1000 теңге болатын 4.000 мың акциясы жалғыз Акционерден жарғылық капиталға жарна ретінде алынды (2011: орналастыру құны 1.000 теңге болатын 16.700 мың акция).

2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанына бір жай акция иесінің бір дауысы және дивидендтерді алуға тең құқығы болды. Бөлінуге жататын табыс Корпорацияның қаржылық есептілігінде көрсетілген табыстың негізінде айқындалады.

2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Корпорация дивидендтерді жариялаған жоқ және төлеген жоқ.

Корпорацияның ережесіне сай резервтік капитал, келешек шығындарды және басқа да көзделмеген тәуекелдер мен міндеттемелерді қоса алғанда, жалпы қаржы инситуттарының тәуекелдері үшін қалыптасады. Резервтік капитал акционерлердің жалпы жиналыстағы шешімінің негізінде бөлінуі тиіс.

Жалғыз Акционердің 2012 жылғы 30 мамырдағы шешімінің негізінде резервтік капитал жинақталған резервтің есебінен 169.145 мың теңгеге (2011: 51.320 мың теңгеге) ұлғайды.

Басқа резервтердің қозғалысы келесі тәсілмен көрсетілген:

	<i>Резервтік капитал</i>	<i>Қосымша төленген капитал</i>	<i>Шартты бөлу резерві</i>	<i>Жиыны</i>
2010 жылдың 31 желтоқсанына	481.883	2.849.181	(2.319.198)	1.011.866
Шартты бөлу бойынша резервті қалыптастыру (7-ескертпе)	–	–	(2.920.188)	(2.920.188)
Шартты бөлу резерві бойынша пайда салығы (15-ескертпе)	–	–	584.038	584.038
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттерден болған кірісті бастапқы мойындау (13-ескертпе)	–	1.319.740	–	1.319.740
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттерден болған мойындалмаған кіріс бойынша табыс салығы (15-ескертпе)	–	(263.948)	–	(263.948)
Бөлінбеген пайданың есебінен резервтік қордан ұлғаюы	51.320	–	–	51.320
2011 жылдың 31 желтоқсанына	533.203	3.904.973	(4.655.348)	(217.172)
Шартты бөлу бойынша резервті қалыптастыру (7-ескертпе)	–	–	(663.979)	(663.979)
Шартты бөлу резерві бойынша пайда салығы (15-ескертпе)	–	–	132.796	132.796
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттерден болған кірісті бастапқы мойындау (13-ескертпе)	–	356.498	–	356.498
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттерден болған мойындалмаған кіріс бойынша табыс салығы (15-ескертпе)	–	(71.300)	–	(71.300)
Бөлінбеген пайданың есебінен резервтік қордан ұлғаюы	169.145	–	–	169.145
2012 жылдың 31 желтоқсанына	702.348	4.190.171	(5.186.531)	(294.012)

(мың теңгемен)

17. Шарттық және шартты міндеттемелер

Зани мәселелер

Корпорация әдеттегі қызметінің барысында сот шағымдары мен талаптарының объектісі болып табылады. Басшылықтың пікірінше, мұндай шағымдардың немесе талаптардың нәтижесінде туындайтын ықтимал міндеттемелер (олар болғанда) Корпорацияның келешектегі қаржылық жағдайына немесе қызмет нәтижелеріне айтарлықтай теріс ықпал етпейді.

Салық салу

Қазіргі уақытта Қазақстанда негізгі салық мәселелерін реттейтін бірыңғай Салық кодексі қолданылады. Қолданыстағы салықтарға қосылған құн салығы, корпоративтік табыс салығы, әлеуметтік және басқа да салықтар кіреді. Нормативтік-құқықтық актілерді қолдану жөніндегі атқарушылық өкімдер түсініксіз болып табылады немесе тіпті болмай да қалады және шамалы үлгі боларлық жағдайлар да анықталған. Ведомстволар арасында, сондай-ақ бір ведомствоның ішінде ережелердің заңи тұжырымдамасына қатысты түрлі пікірлер жиі кездеседі, бұл біршама белгісіздік пен кикілжің жағдайлар тудырады. Салық декларациялары, сондай-ақ заңи реттеудің басқа да салалары (мысалы, кеден және валюталық бақылау мәселелері) заң бойынша елеулі айыппұлдарды, өсімпұлдарды және тұрақсыздық айыптары н есептеуге құқылы бірнеше ведомство бақылауында. Мұндай жағдай, мысалы, салықтық заңнама жүйелері анағұрлым дамыған басқа елдерге қарағанда Қазақстанда салықтық тәуекелдер ықтималдылығының үлкен дәрежесін қалыптастырады.

Басшылық Корпорация оның қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының салық заңнамасының ережелерін ұстанады деп есептейді. Дегенмен, тиісті органдар даулы салық мәселелеріне қатысты өзге ұстанымды ұстана алады деген тәуекел бар.

Пайдаланылмаған кредит желілері

31 желтоқсанға Корпорацияның шарттық және шартты міндеттемелеріне келесі позициялар кірді:

	2012	2011
Пайдаланылмаған кредит желілері – клиенттерге берілген кредиттер	27.464.144	17.850.497

2012 жылдың 31 желтоқсанына Корпорация пайдаланылмаған кредит желілерінің келесі шоғырлануымен сипатталды – ірі 10 байланысты емес тарапқа 6.249.320 мың теңге келді, бұл жиынтық пайдаланылмаған кредит желілерінің жалпы сомасының 23% құрады (2011 жылдың 31 желтоқсанына – 4.203.092 мың теңге және 25%).

18. Қызметкерлер құрамының шығыстары және өзге операциялық шығыстар

Қызметкерлер құрамының шығыстары мен қызметкерлерге төленетін басқа да сыйақы сомасына, сондай-ақ басқа да операциялық шығыстарға келесі позициялар кіреді:

	2012	2011
Қызметкерлер құрамының шығыстары және басқа да төлемдер	(1.112.412)	(920.830)
Әлеуметтік қамсыздандыру шығыстары	(106.877)	(90.140)
Қызметкерлер құрамының шығыстары	(1.219.289)	(1.010.970)
Ағымдағы жалдау	(119.898)	(83.559)
Заңгерлік және кеңестемелік қызметтер	(106.862)	(65.731)
Тозу және амортизация	(76.861)	(68.562)
Жарнама шығыстары	(76.018)	(75.401)
Мемлекеттік алым	(53.608)	(68.799)
Иссапар шығыстары	(51.962)	(36.498)
Байланыс қызметтері	(31.357)	(23.254)
Негізгі құралдарға техникалық қызмет көрсету	(28.995)	(27.680)
Қайырымдылық мақсаттарына арналған шығыстар және демеушілік көмек	(17.763)	(22.985)
Банктік қызметтер	(15.847)	(10.069)
Сактандыру шығыстары	(9.578)	(5.578)
Офистік керек-жарақтар	(8.567)	(6.317)
Қызметкерлер құрамын оқыту	(6.503)	(1.992)
Табыс салығынан басқа салықтар	(2.258)	(1.855)
Коммуналдық қызметтер	(1.036)	(1.411)
Басқасы	(46.276)	(20.799)
Басқа да операциялық шығыстар	(653.389)	(520.490)

(мың теңгемен)

19. Акцияға пайда

Акцияға арналған базалық және бөлінген кіріс жай акцияларды ұстаушыларға тиесілі бір жылғы таза кірісті жыл ішінде айналыста болатын акциялардың орташа алынған санына бөлу арқылы есептеледі.

Төменде базалық кірісті және 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін акцияға бөлінген кірісті есептеу кезінде пайдаланылған кіріс пен акциялар туралы деректер келтірілген:

	2012	2011
Базалық және акцияға бөлінген кірісті есептеу үшін жай акцияларды ұстаушыларға жататын таза кіріс (мың теңге)	387.169	169.145
Базалық және акцияға бөлінген кірісті есептеу үшін жай акциялардың орташа алынған саны	67.368.552	52.727.044
Базалық және акцияға бөлінген кіріс (теңгемен)	5,75	3,21

2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша бөлетін құралдар шығарылған жоқ.

20. Тәуекелдерді басқару

Кіріспесі

Корпорация қызметіне тән тәуекелдер. Корпорация анықтау, бағалау және бақылаудың үздіксіз үрдісі барысында, сондай-ақ тәуекел шектерін және ішкі бақылаудың басқа шараларын белгілеу арқылы тәуекелдерді басқаруды жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқару үрдісі Корпорацияның тұрақты тиімділігін ұстап тұру үшін шешуші маңызға ие және Корпорацияның әрбір жеке қызметкері міндеттеріне байланысты тәуекелдер үшін жауап береді. Корпорация кредиттік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне, нарықтық тәуекелге және алдын ала төлем бойынша тәуекелге ұшырағыш келеді. Корпорация, сондай-ақ операциялық тәуекелдерге де ұшырағыш.

Тәуекелдерді тәуелсіз бақылау үрдісі ортаны, технологияны өзгерту немесе саладағы өзгерістер сияқты қызмет жүргізу тәуекелдеріне жатпайды. Корпорацияның мұндай тәуекелдерді стратегиялық жоспарлау үрдісі барысында бақылайды.

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Тәуекелдерді анықтау мен оларды бақылауға жалпы жауап беретін Директорлар кеңесі, алайда, тәуекелдерді басқару мен бақылауға жауапты жекелеген тәуелсіз органдар да бар.

Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың жалпы амал-тәсілдеріне, тәуекелдерді басқарудың стратегиялар мен ұстанымдарын бекітуге жауап береді.

Басқарма

Басқарманың міндеті Корпорациядағы тәуекелдерді басқару үрдісін бақылау болып табылады.

Тәуекел-менеджменті департаменті

Тәуекел-менеджменті департаменті тәуелсіз бақылау барысын камтамасыз ету үшін тәуекелдер басқармасымен байланысты процедуралардың ендірілуі және жүргізілуі үшін, сондай-ақ Корпорацияның тәуекелдері мен тәуекелер лимиттерін басқару қағидаттарын, саясаттарын сақтауды бақылау үшін жауап береді. Тәуекел-менеджменті департаментінің құрамына екі құрылымдық бөлімше кіреді: Қаржылық тәуекелдер бөлімі мен Кредиттік тәуекелдер бөлімі.

Қазынашылық бөлімі

Корпорацияның қазынашылығы Корпорацияның активтері мен міндеттемелерін, сондай-ақ жалпы қаржылық құрылымын басқару үшін жауап береді. Сондай-ақ Корпорацияның өтімділік тәуекелі мен қаржыландыру тәуекелі үшін негізгі жауапкершілік қазынашылық мойнында.

(мың теңгемен)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)

Кіріспе (жалғасы)

Ішкі аудит қызметі

Корпорацияда өтетін тәуекелдерді басқару үрдістеріне ішкі аудит қызметі жыл сайын тексереді, ол процедуралардың жеткіліктілігін, сонымен қатар Корпорацияның бұл процедураларды орындауын тексереді. Ішкі аудит қызметі басшылықпен жүргізілген тексерулердің нәтижелерін талқылайды және өзінің қорытындылары мен ұсыныстарын Корпорацияның Басқармасына және Директорлар кеңесіне тікелей береді.

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері

Корпорация тәуекелдері күнделікті қызмет барысында орын алуы мүмкін күтілетін шығынды да, санақ модельдері негізінде неғұрлым үлкен нақты шығындардың бағасы болып табылатын болжанбаған шығындарды да бейнелейтін әдіс көмегімен бағаланады.

Тәуекелдерге мониторинг жүргізу және бақылау, негізінен ҚазАгро Корпорация үшін белгілеген шектерге негізделеді. Мұндай лимиттер Корпорацияның қызметті жүргізу стратегиясын және ол қызмет ететін нарықтық жағдайларды көрсетеді.

Қызметтің барлық түрлері бойынша алынған ақпарат тәуекелдерді сараптау, бақылау және ерте бастан анықтау мақсатында зерттеледі және өңделеді. Көрсетілген ақпарат Басқармаға, Тәуекелдер комитетіне және Корпорацияның әрбір бөлімшесінің басшыларына түсініктемелермен бірге ұсынылады. Есепте кредиттік тәуекелдің жиынтық мөлшері, болжамды кредиттік көрсеткіштер, белгіленген тәуекел шектерінің шектеулері, өтімділік көрсеткіштері және тәуекел деңгейіндегі өзгерістер туралы ақпарат бар. Ай сайын салалар, клиенттер мен географиялық аймақтар бөлігінде тәуекелдер туралы ақпаратты ұсынады. Тоқсан сайын Директорлар кеңесі тәуекелдер туралы толық есепті алады, әрі онда Корпорацияның тәуекелдерін бағалау және тиісті шешімдерді қабылдау үшін барлық қажетті ақпарат бар.

Тәуекелдің аса шоғырлануы

Тәуекелдің аса шоғырлануын болдырмас үшін Корпорацияға әртараптандырылған портфельді қолдауға бағытталған арнайы қағидаттар кіреді. Шоғырланумен белгіленген тәуекел басқарылады.

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – Корпорация клиенттерінің немесе қарсы агенттерінің шарттық міндеттемелерін орындамауы салдарынан шығынға ұшырау тәуекелі. Корпорация кредиттік тәуекелді жекелеген қарсы агенттер бойынша Корпорация қабылдауға дайын тәуекелдің шекті мөлшерін белгілеу арқылы, сондай-ақ тәуекелдің белгіленген шектерінің сақталуына мониторинг жүргізу көмегімен басқарады. Сөйтіп, өзара аффилирленген бір компанияда немесе компаниялар тобында кредиттік тәуекелдің шоғырлануын болдырмас үшін Корпорацияның меншікті капиталының 23% артық емес мөлшерде лимит белгіленген. Банк аралық операциялар бойынша қарсы агент-банктерге арналған лимитті ҚазАгро белгілейді.

Корпорация оның жекелеген бөлімшелері жүзеге асыратын қамтамасыз ету мөлшерін кезеңділікпен қайта қарауды қоса отырып, қарсы агенттердің кредиттік қабілетіндегі мүмкін өзгерістерді ертерек анықтауды қамтамасыз ету үшін кредиттік сапаны тексеру процедурасын әзірледі. Контрагенттер бойынша шектер әрбір контрагентке кредиттік рейтинг беретін кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесін пайдалана отырып анықталды. Рейтингтер тұрақты түрде қайта қарастырылып отырады. Кредиттік сапаны тексеру процедурасы Корпорацияға өзі бейім тәуекелдер бойынша әлеуетті шығындардың мөлшерін бағалау және қажетті шаралар қабылдау мүмкіндігін береді.

Өзара есептесу туралы бас келісімдерді және қамтамасыз етуді ұсыну туралы келісімдерді пайдаланудың салдарынан болған тәуекелдің азаюының ықпалын ескерместен, туынды құралдарды қоса алғанда, қаржылық жағдай туралы есептің баптары бойынша кредиттік тәуекелдің ең көп мөлшерін олардың баланстық құнымен барынша дәл көрсетеді.

Қаржы құралдарының әрбір класы бойынша кредиттік тәуекелдің ең көп мөлшері жөнінде қосымша ақпаратты алу үшін 5-7,21 ескертпелерді қараңыз.

(мың теңгемен)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Қаржы активтерінің кластары бойынша кредиттік сапа

Корпорация қаржы активтерінің кредиттік сапасын ішкі рейтинг беру жүйесінің көмегімен басқарады. Төмендегі кестеде Корпорацияның кредиттік рейтингтер жүйесінің негізінде кредиттерге байланысты баланс баптары бойынша активтердің кластары бөлігіндегі кредит сапасының сараптамасы берілді. Қаржылық жағдайы жақсы және мерзімі өткен берешегі жоқ клиенттерге берілген кредиттер стандартты ретінде жіктелген. Қарыз алушының қаржылық жағдайы уақытша нашарлаған жағдайда және/немесе мерзімі өтпеген қарыздар бойынша кепілмен камсыздандыруды өтеу жеткіліксіз болған жағдайда мұндай қарыздар Қосалқы стандартты болып жіктеледі.

	<i>Стандартты рейтинг</i>	<i>Қосалқы стандартты</i>	<i>Жеке құнсызданған</i>	<i>Жиыны</i>
Клиенттерге берілген кредиттер:				
2012	64.547.881	15.805.757	1.707.508	82.061.146
2011	62.193.107	13.047.978	5.381.320	80.622.405

Қаржы активтерінің кластары бойынша кредиттік сапа

Өз саясатына сәйкес, Корпорация кредит портфелінің аясында дәл және біркелкі рейтингтер беруді жүзеге асыруы тиіс. Бұл қолданыстағы тәуекелдерді шоғырландыра басқару мүмкіндігін қамтамасыз етеді, сондай-ақ кредиттік тәуекел мөлшерін алуан қызмет түрлері, географиялық өңірлер мен өнімдер бойынша салыстыруға мүмкіндік береді.

Қаржы активтері кластарының бөлігінде төлемді кешеуілдету күнінен өткен мерзімдер бойынша мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған кредиттерді талдау

	<i>30 күннен кем</i>	<i>31-60күн</i>	<i>61-90күн</i>	<i>90 күннен артық</i>	<i>Жиыны</i>
Клиенттерге берілген кредиттер:					
2012	1.687.858	431.718	51.983	13.634.198	15.805.757
2011	1.336.371	1.258.528	417.989	10.035.090	13.047.978

Құнсыздануды бағалау

Кредиттердің құнсыздануын тексеру кезінде ескерілетін негізгі факторлар мыналар болып табылады: пайыздар төлемдері мен негізгі қарыз сомасын өтеу төлемдері мерзімінің 90 күннен артық өтуі; контрагенттердің қаржылық қиыншылықтарының, кредиттік рейтингінің төмендеуінің немесе шарттың бастапқы талаптарының бұзылуының белгілі болуы. Корпорация құнсыздануға тексеруді дербес негізде бағаланатын резервтер және жиынтық негізде бағаланатын резервтер етіп екі деңгейде жүргізеді.

Жиынтық негізде бағаланатын резервтер

Дербес маңызды болып табылмайтын кредиттердің құнсыздану резервтері, сондай-ақ дербес құнсызданудың объективті белгілері жоқ, дербес маңызды болып табылатын кредиттерге қатысты резервтер жиынтық негізде бағаланады. Резервтер әрбір есепті мерзімге бағаланады, мұндайда әрбір кредиттік қоржын жеке тестіленеді.

Жиынтық негізде бағалау кезінде дербес құнсызданудың объективті белгілері болмаса да орын алуы мүмкін қоржынның құнсыздануы анықталады. Құнсыздану шығындары мынадай ақпарат негізінде анықталады: өткен кезеңдердегі қоржын бойынша шығындар, ағымдағы экономикалық жағдайлар, шығын орын алуы ықтимал сәттен және дербес бағаланатын құнсыздану резервін құруды талап етуді белгілеу сәтінен бастап долбарлы уақыт кезеңі, сондай-ақ алынуы күтілетін сома және актив құнсызданған соң құнды қалпына келтіру. Тәуекелді басқару бөлімшесінің басшылығы бір жылға дейін созылуы мүмкін осы кезеңді анықтау үшін жауап береді. Содан кейін Корпорацияның кредит бөлімшесінің басшылығы құнсыздану резервінің Корпорацияның жалпы саясатына сәйкестігін тексереді.

(мың теңгемен)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі және қаржыландыру көздерін басқару

Өтімділік тәуекелі – Корпорацияның төлемдер бойынша өз міндеттемелерін әдеттегі немесе төтенше жағдайларда өтеу мерзімі келген кезде орындай алмау тәуекелі. Осы тәуекелді шектеу мақсатында Корпорация басшылығы түрлі қаржыландыру көздерінің қолжетімділігін қамтамасыз етті. Басшылық сондай-ақ өтімділікті ескере отырып, активтерді басқаруды және болашақ ақша ағымдары мен өтімділікке күнделікті мониторинг жүргізуді жүзеге асырады.

Өтеуге дейін қалған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелер сараптамасы

Төмендегі кестеде 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалған мерзімдер бөлігіндегі Корпорацияның қаржылық міндеттемелері берілді.

Қаржылық міндеттемелер	3 айдан кем	3 айдан	1 жылдан	5 жылдан артық	Жиыны
		12 айға дейін	5 жылға дейін		
2012 жылдың 31 желтоқсанына	2.374.009	–	–	–	2.374.009
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	186.957	3.072.542	10.680.116	4.720.998	18.660.613
Акционердің алдындағы берешек	–	82.858	4.483.624	–	4.566.482
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	–	–	–	–
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек	11.373	20.602	94.670	–	126.645
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны:	2.572.339	3.176.002	15.258.410	4.720.998	25.727.749

Қаржылық міндеттемелер	3 айдан кем	3 айдан	1 жылдан	5 жылдан артық	Жиыны
		12 айға дейін	5 жылға дейін		
2011 жылдың 31 желтоқсанына	2.360.227	2.397.300	2.586.911	–	7.344.438
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	15.099	1.422.360	8.799.006	8.727.518	18.963.983
Акционердің алдындағы берешек	199.110	3.200.447	2.927.160	–	6.326.717
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	–	–	–	–
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек	–	23.834	64.927	20.818	109.579
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны:	2.574.436	7.043.941	14.378.004	8.748.336	32.744.717

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – қаржы құралдары бойынша болашақ ақша ағымдарының әділ құны пайыздық мөлшерлемелер және валюта бағамдары сияқты нарықтық өлшемдердің өзгеруі салдарынан ауытқитын тәуекелдер.

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі пайыздық мөлшерлемедегі өзгерістердің болашақ ақша ағымдарына немесе қаржы құралдарының әділ құнына әсер ету мүмкіндігі салдарынан туындайды. Корпорацияның активтері мен міндеттемелері бойынша пайыздық мөлшерлемелер (индекстелген шығарылған борыштық бағалы қағаздарды қоспағанда) тіркелген болып табылады. Корпорация тұрақты негізде индекстелген борыштық бағалы қағаздардан туындайтын инфляция деңгейінің өзгеруінен болатын тәуекелдердің мониторингін жасап отырады. Корпорация ашық нарықта мұндай құралдарды кері сатып алуды қарастыру, ал шығыстар айтарлықтай ұлғайған жағдайда инфляция индексіне өзгерістер болған кезде борышқа қызмет көрсету құқығына ие.

(мың теңгемен)

20. Тәуекелді басқару (жалғасы)

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – қаржы құралының құны валюта бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі.

Келесі кестеде Корпорацияның 31 желтоқсанға саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелер бойынша, сондай-ақ болжамды ақша ағындары бойынша едәуір позициялары бар валюталар көрсетілген. Жасалған талдау теңгеге қатысты валюта бағамдарының ықтимал өзгеруінің пайда мен зияндар туралы есепке ықпал етуін есептеуден тұрады (әділ құны валюта бағамының өзгеруіне сезімтал болатын саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелердің болуы салдарынан). Капиталға әсер пайда мен зияндар туралы есепке тиетін әсерден ерекшеленбейді. Барлық басқа параметрлер тұрақты өлшемдермен қабылданған. Кестедегі теріс сомалар пайда мен зияндар туралы есепте немесе капиталда ықтимал таза азаюды көрсетеді, ал оң сомалар әлеуетті таза ұлғаюды көрсетеді.

Валюта	Валюта	Салық	Валюта	Салық
	бағамындағы	салынғанға дейін	бағамындағы	салынғанға дейін
	өзгеріс %	табысқа әсері	өзгеріс %	табысқа әсері
	2012	2012	2011	2011
USD	+/- 1,57	-/+ 37.883	+/- 10,72	-/+ 501.202

Мерзімнен бұрын өтеу тәуекелі

Мерзімінен бұрын өтеу тәуекелі – Корпорацияның клиенттері мен контрагенттерінің міндеттемелерді болжанғаннан ерте немесе кеш өтеуді талап етуі немесе өтеуі салдарынан қаржылық шығынға ұшырауы.

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел – жүйенің істен шығуы, қызметкерлердің қателіктері, алаяқтық немесе сыртқы оқиғалар салдарынан туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі қызметін тоқтатқан кезде, операциялық тәуекелдер беделге зиян келтіруі, құқықтық салдарының болуы немесе қаржылық шығындарға әкеліп соқтыруы мүмкін. Корпорация барлық операциялық тәуекелдер жойылды деген болжам жасай алмайды, бірақ бақылау жүйесінің көмегімен және әлеуетті тәуекелдерді қадағалау мен тиісті реакциялар арқылы Корпорация мұндай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі міндеттерді, кіру құқығын тиімді бөлуді, бекіту және салыстыру процедураларын, қызметкерлерді оқытуды, сондай-ақ ішкі аудитті қоса алғанда бағалау процедураларын қарастырады.

21. Қаржы құралдарының әділ құны

Корпорация қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпаратты анықтау және жариялау үшін бағалау әдістерінің мынадай иерархиялық құрылымын пайдаланады:

- 1-деңгей: сәйкес активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтардағы баға белгілеулер;
- 2-деңгей: бүкіл бастапқы дерек нарықта байқалатын ақпаратқа тікелей немесе жанама негізделетін есептілікте бейнеленетін әділ құн сомасына елеулі әсер ететін бағалау моделі;
- 3-деңгей: нарықта байқалатын ақпаратқа негізделмейтін есептілікте бейнеленетін әділ құн сомасына елеулі әсер ететін бүкіл бастапқы деректі пайдаланатын бағалау моделі.

2012 жылғы 31 желтоқсан	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Жиыны
Қаржы активтері				
Ендірілген туынды қаржы құралдары	–	245.796	–	245.796
2011 жылғы 31 желтоқсан	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Жиыны
Қаржы активтері				
Ендірілген туынды қаржы құралдары	–	348.963	–	348.963

2012 жылдың 31 желтоқсанына 2011 жылдың 31 желтоқсанымен салыстырғанда туынды қаржы құралдарының әділ құнының өзгеруі индекстелген қарыздар бойынша келісімшарттардың қолданылу мерзімдерінің аяқталуымен байланысты болды.

«Аграрлық несие корпорациясы» АҚ

(мың теңгемен)

21. Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Әділ құны бойынша көрсетілген қаржы құралдары

Төменде бағалау әдістемелерінің көмегімен әділ құны бойынша бейнеленетін қаржы құралдарының әділ құнын анықтаудың сипаттамасы келтірілді. Оларға құралдардың құнын анықтау кезінде нарық қатысушысы пайдалана алатын мүмкіндіктерге Корпорация берген бағалаулар кіреді.

Қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша көрсетілмеген қаржы құралдары

Төменде қаржылық есептілікте көрсетілген Корпорацияның қаржы құралдарының ағымдағы және әділ құнының салыстыруы көрсетілген. Кестеде қаржылық емес активтер мен қаржылық емес міндеттемелердің әділ құны көрсетілмеген.

Қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша көрсетілмеген қаржы құралдары (жалғасы)

	Ағымдағы құн	Әділ құны	Мойындалмаған кіріс/ (шығыс)
2012 жылдың 31 желтоқсанына			
Қаржы активтері			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	2.172.664	2.172.664	—
Клиенттерге берілетін кредиттер	82.061.146	77.878.869	(4.182.277)
Қаржылық міндеттемелер			
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	2.369.301	2.369.301	—
Акционердің алдындағы берешек	15.111.020	15.838.412	(727.392)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	3.913.890	3.844.125	69.765
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек	111.988	111.748	240
Іске асырылмаған әділ құндағы танылмаған өзгерістер жиыны			(4.839.664)
			<i>Мойындалмаған кіріс/ (шығыс)</i>
2011 жылдың 31 желтоқсанына			
Қаржы активтері			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	5.123.360	5.123.360	—
Клиенттерге берілетін кредиттер	80.622.405	78.778.610	(1.843.795)
Қаржылық міндеттемелер			
Кредиттік ұйымдардағы қаражат	6.776.149	6.915.882	(139.733)
Акционердің алдындағы берешек	14.807.777	14.339.265	468.512
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	5.506.297	5.386.732	119.565
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек	134.852	99.205	35.647
Іске асырылмаған әділ құндағы танылмаған өзгерістер жиыны			(1.359.804)

Төменде әділ құны бойынша осы қаржылық есептілікте бейнеленбеген қаржы құралдарының әділ құнын анықтау кезінде пайдаланылған әдістемелер мем мүмкіндіктер сипатталды.

Әділ құны шамамен олардың ағымдағы құнына тең активтер

Өтімді болып табылатын немесе өтеу мерзімі қысқа (үш айдан кем) қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер жағдайында, олардың ағымдағы құны шамамен әділ құнына тең болуы мүмкін. Бұл мүмкіндік талап еткенге дейінгі салымдарға, өтеу мерзімі белгіленбеген жинақ шоттарына да қолданылады.

(мың теңгемен)

21. Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Тіркелген мөлшерлемесі және құбылмалы мөлшерлемесі бар қаржы құралдары

Биржада баға берілетін борыштық құралдар жағдайында, әділ құн жарияланған нарықтық бағаға негізделген. Баға берілмейтін борыштық құралдар жағдайында, ұксас кредиттік тәуекел мен талаптардағы борыштық құралдар үшін өтеуге дейін қалған уақыт кезеңі ескеріле отырып ағымдағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған акша ағымдарының моделі қолданылады.

22. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау

Төмендегі кестеде күтілетін өтеу мерзіміне қатысты активтер мен міндеттемелер берілді. Корпорацияның дисконтталмаған шарттық міндеттемелері туралы ақпарат «Тәуекелдерді басқару» ескертпесінде ашылған.

	2012			2011		
	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны
Қаржы активтері						
Ақша қаражаты және олардың баламалары	2.172.664	–	2.172.664	5.123.360	–	5.123.360
Ендірілген туынды қаржы құралдары	245.796	–	245.796	348.963	–	348.963
Клиенттерге берілетін кредиттер	41.197.913	40.863.233	82.061.146	7.734.865	72.887.540	80.622.405
	43.616.373	40.863.233	84.479.606	13.207.188	72.887.540	86.094.728
Қаржылық міндеттемелер						
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	2.369.301	–	2.369.301	4.645.643	2.130.506	6.776.149
Акционердің алдындағы берешек	2.805.633	12.305.387	15.111.020	1.305.139	13.502.638	14.807.777
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	73.481	3.840.409	3.913.890	3.137.671	2.368.626	5.506.297
ҚР Үкіметінің алдындағы берешек	–	–	–	–	–	–
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек	27.201	84.787	111.988	28.108	106.744	134.852
Жиыны	5.275.616	16.230.583	21.506.199	9.116.561	18.108.514	27.225.075
Таза позиция	38.340.757	24.632.650	62.973.407	4.090.627	54.779.026	58.869.653

23. Байланысты тараптармен операциялар

24 ХҚЕС (IAS) «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашуға» сәйкес, тараптардың бірінің екіншінің қаржылық және операциялық шешімдеріне елеулі әсер ету немесе бақылау мүмкіндігі бар тараптар байланысқан деп саналады. Тараптардың байланыстылығы туралы мәселені шешу кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптардың өзара қарым-қатынастарының мазмұны да ескеріледі.

Байланысты тараптар байланысты емес тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелер жасауы мүмкін. Мұндай мәмілелердің бағалары мен талаптары байланыспаған тараптардың арасындағы мәмілелердің бағалары мен талаптарынан ерекшеленуі мүмкін.

«Аграрлық несие корпорациясы» АҚ

(мың теңгемен)

23. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Байланысты тараптармен операциялар көлемі, жыл соңындағы сальдо, сондай-ақ бір жылғы шығыстар мен кірістердің тиісті сомалары төменде көрсетілген:

	2012				2011			
	Акциянер	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Қауымдасқан компаниялар	Үкіметтің алдындағы берешек	Акциянер	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Қауымдасқан компаниялар	Үкіметтің алдындағы берешек
1 қаңтарда клиенттерге берілген кредиттер	-	3.324.052	-	-	-	5.001.295	-	-
Жыл ішінде берілген кредиттер	-	5.601.226	-	-	-	2.992.612	-	-
Жыл ішінде кредиттерді өтеу	-	(2.659.386)	-	-	-	(4.669.855)	-	-
Берілген, бірақ 31 желтоқсанға өтелмеген кредиттер	-	6.265.892	-	-	-	3.324.052	-	-
Жыл ішіндегі пайыздық кірістер	-	196.473	-	-	-	175.458	-	-
1 қаңтарда алынған кредиттер	14.807.777	165.741	16.508	134.852	11.898.612	154.818	468.779	582.891
Жыл ішінде алынған кредиттер	31.829.697	-	-	-	25.728.357	10.923	-	-
Жыл ішінде кредиттерді өтеу	(31.988.364)	(165.741)	(16.508)	(22.864)	(22.136.565)	-	(452.271)	(448.039)
Дисконт амортизациясы	461.910	-	-	-	(682.627)	-	-	-
31 желтоқсанда алынған кредиттер	15.111.020	-	-	111.988	14.807.777	165.741	16.508	134.852
Жыл ішіндегі пайыздық шығыстар	239.132	8.396	1.443	942	243.676	14.283	25.425	9.141

2012 жылы негізгі басқарушы персонал 5 адамнан (2011: 7 адамнан) тұрды. Негізгі басқарушы персоналға сыйақыға келесі позициялар жатады:

	2012	2011
Қызметкерлерге жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер	52.353	50.182
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	5.143	5.018
Негізгі басқарушы персоналға сыйақының жиыны	57.496	55.200

	2012	2011
Пайдаланылмаған кредит желілері – қауымдасқан компанияларға берілген кредиттер	1.908.029	2.420.324
Акциянер берген кепілдіктер (11-ескертпе)	2.369.301	6.776.149

24. Капитал жеткіліктігі

Корпорация қызметіне тән тәуекелдерден қорғану мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Корпорация капиталының жеткіліктілігі өзге әдістермен қатар Корпорация қызметін қадағалауды жүзеге асыру кезінде ҚҚК белгілеген коэффициенттерді қолдана отырып бақыланады.

(мың теңгемен)

24. Капитал жеткіліктігі (жалғасы)

Корпорация үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты Компанияның капиталға қатысты сыртқы талаптарды сақтауынан және жоғары кредиттік рейтинг пен қызметті жүзеге асыру мен акционерлік құнды максималдандыруға қажет капитал жеткіліктілігінің нормативтерін ұстап тұруды қамтамасыз етуден тұрады. 2012 жылдың ішінде Корпорация капиталға қатысты ҚР заңнамасында белгіленген барлық сыртқы талаптарды толық сақтады.

ҚҚК белгілеген капитал жеткіліктілігінің коэффициенті

ҚҚК банк қызметінің жекелеген түрлерімен айналысатын компаниялардан k1 және k1-2 капиталдың жеткіліктілік коэффициентін активтердің 6% мөлшерінде қолдауын және k1-3 капиталдың жалпы жеткіліктілік коэффициентін тәуекелді ескере отырып алынған активтердің 12% мөлшерінде қолдауды талап етеді. 2012 және 2011 жылдары ҚҚК талаптарына сәйкес есептелген тәуекелді ескере отырып алынған активтер Қазақстандық бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес әзірленген Корпорацияның жекелеген қаржылық есептілігінің негізінде алынды. 31 желтоқсанға осы негізде Корпорация капиталының жеткіліктілік коэффициенті былайша болды:

	2012	2011
Бірінші деңгейдегі капитал	64.390.184	60.471.332
Екінші деңгейдегі капитал	387.169	169.145
Заңды тұлғаның жарғылық капиталындағы қатысу үлестері	(89.812)	(167.666)
Капитал жиыны	64.687.541	60.472.811
Тәуекелді ескере отырып алынған активтер	84.074.380	87.469.936
Шартты және ықтимал міндеттемелер	13.732.072	8.925.249
Операциялық тәуекел	1.855.808	1.648.621
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1)	74,4%	68,7%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-2)	65,8%	62,7%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-3)	64,9%	61,7%

25. Есепті күннен кейінгі оқиға

2013 жылғы 25 ақпанда Корпорация Commerz Bank AG алынған қарызды өтеді (12-ескерпне).